

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων
όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων**

(2013/C 25/01)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) Η ευρυζωνική συνδεσιμότητα έχει στρατηγική σημασία για την ευρωπαϊκή ανάπτυξη και καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και για την κοινωνική και εδαφική συνοχή. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» («ΕΕ2020») υπογραμμίζει τη σημασία της διάδοσης της ευρυζωνικότητας ως μέρους της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΕΕ για την προσεχή δεκαετία και θέτει φιλόδοξους στόχους για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας. Μια από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της, το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη⁽¹⁾, αναγνωρίζει τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη της ευρυζωνικότητας, υπογραμμίζοντας τη σημασία τους για την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση. Ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την επίτευξη μιας έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης εξαρτάται επίσης από την ευρεία και οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε διαδικτυακές υπηρεσίες και υποδομές υψηλής ταχύτητας. Η χρηματοδότηση ποιοτικής και προσιτής ευρυζωνικής υποδομής αποτελεί πρόκληση, η αντιμετώπιση της οποίας θα συμβάλει αποφασιστικά στην ικανότητα της Ευρώπης να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της, να προωθήσει την καινοτομία, να δημιουργήσει ευκαιρίες απασχόλησης για τους νέους, να αποτρέψει τη μετεγκατάσταση των οικονομικών δραστηριοτήτων και να προσελκύσει εξωγενείς επενδύσεις. Το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη επαναλαμβάνει τον στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που συνίσταται στο να αποκτήσουν έως το 2013 όλοι οι Ευρωπαίοι βασική ευρυζωνική σύνδεση, και επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι, έως το 2020, i) όλοι οι Ευρωπαίοι θα έχουν πρόσβαση σε πολύ μεγαλύτερες ταχύτητες στο Διαδίκτυο, που θα υπερβαίνουν τα 30 Mbps, και ii) το 50 % τουλάχιστον των ευρωπαϊκών νοικοκυριών θα έχουν συνδρομή σε διαδικτυακές υπηρεσίες με ταχύτητες σύνδεσης άνω των 100 Mbps.
- (2) Για να επιτευχθεί ο στόχος της πρόσβασης στο Διαδίκτυο με ταχύτητες άνω των 30 Mbps εκτιμάται⁽²⁾ ότι θα απαιτηθούν επενδύσεις μέχρι και 60 δισεκατ. EUR, ενώ θα χρειαστούν μέχρι και 270 δισεκατ. EUR για να αποκτήσει τουλάχιστον το 50 % των ευρωπαϊκών νοικοκυριών ταχύτητες σύνδεσης πάνω από 100 Mbps⁽³⁾. Οι επενδύσεις αυτές θα προέρχονται κατά κύριο λόγο από εμπορικούς επενδυτές. Ωστόσο, οι φιλόδοξοι αυτοί στόχοι του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς στήριξη μέσω δημόσιων πόρων. Για τον λόγο αυτό, το ψηφιακό θεματολόγιο καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τη «δημόσια χρηματοδότηση σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων», προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι όσον αφορά την κάλυψη, την ταχύτητα και τη διάδοση του διαδικτύου που καθορίζονται στη στρατηγική «ΕΕ2020»⁽⁴⁾. Η ζήτηση για υπηρεσίες που απαιτούν μεγάλη χωρητικότητα αναμένεται να αυξηθεί στο μέλλον, με την ανάπτυξη του υπολογιστικού νέφους, την εντατικότερη χρήση τεχνολογιών ομότιμων συστημάτων (peer to peer), κοινωνικών δικτύων και υπηρεσιών βίντεο κατά παραγγελία.

(1) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών, COM(2010) 245 τελικό Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη.

(2) Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ευρωπαϊκά δίκτυα ευρυζωνικότητας: επένδυση στην ψηφιακά τροφοδοτούμενη ανάπτυξη, COM(2010) 0472 τελικό.

(3) Οι πραγματικές επενδυτικές δαπάνες θα μπορούσαν να είναι σημαντικά χαμηλότερες ανάλογα με τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των υφιστάμενων (παθητικών) υποδομών και τις εξελίξεις της αγοράς, της τεχνολογίας και των κανονιστικών ρυθμίσεων.

(4) Παράγραφος 2.4, βασική δράση 8.

- (3) Ο τομέας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μετά από συστηματική διαδικασία ελευθέρωσης, διέπεται πλέον από τομεακές κανονιστικές ρυθμίσεις. Το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες παρέχει επίσης κανόνες εναρμόνισης όσον αφορά την ευρυζωνική πρόσβαση⁽⁵⁾. Όσον αφορά τα παραδοσιακά ευρυζωνικά δίκτυα, οι αγορές χονδρικής υπόκεινται μέχρι στιγμής σε εκ των προτέρων ρυθμίσεις στα περισσότερα κράτη μέλη. Η κανονιστική προσέγγιση αποδείχθηκε επιτυχής για την προώθηση ανταγωνιστικών αγορών, την ενθάρρυνση των επενδύσεων και την αύξηση του φάσματος επιλογής των καταναλωτών: παραδείγματος χάρι, τα υψηλότερα ποσοστά κάλυψης και διάδοσης ευρυζωνικών συνδέσεων παρατηρούνται σε κράτη μέλη όπου υπάρχει ανταγωνισμός υποδομών, σε συνδυασμό με αποτελεσματικές εκ των προτέρων ρυθμίσεις για την προώθηση του ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών. Η περαιτέρω ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων και ιδίως των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς («NGA») εξακολουθεί να απαιτεί την παρέμβαση των εθνικών ρυθμιστικών αρχών («ΕΡΑ») λόγω του ρόλου τους στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- (4) Η ιδιαίτερα προσεκτική χρησιμοποίηση των δημόσιων πόρων στον τομέα αυτόν έχει μεγάλη σημασία, και η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις θα έχουν συμπληρωματικό ρόλο και δεν θα υποκαθιστούν τις επενδύσεις των φορέων της αγοράς. Κάθε κρατική παρέμβαση θα πρέπει να περιορίζει όσο το δυνατόν περισσότερο τον κίνδυνο παραγκωνισμού των ιδιωτών επενδυτών, καθώς και τον κίνδυνο αλλοίωσης των κινήτρων των εμπορικών επενδύσεων και, εν τέλει, στρέβλωσης του ανταγωνισμού αντίθετα προς το κοινό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (5) Στην ανακοίνωσή της για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η πολιτική κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να εστιάζεται στη διευκόλυνση καλά σχεδιασμένων ενισχύσεων που θα στοχεύουν στην αντιμετώπιση αδυναμιών της αγοράς, καθώς και στην επίτευξη στόχων κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος⁽⁶⁾. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διορθώσουν αδυναμίες της αγοράς, βελτιώνοντας έτσι την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που οι αγορές παρέχουν θετικά αποτελέσματα τα οποία όμως δεν κρίνονται ικανοποιητικά από την άποψη της πολιτικής συνοχής, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη περισσότερο επιθυμητών και δίκαιων αποτελεσμάτων στην αγορά. Ειδικότερα, μια καλά στοχευμένη κρατική παρέμβαση στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων μπορεί να συμβάλει στη μείωση του «ψηφιακού χάσματος»⁽⁷⁾ που χωρίζει τις περιφέρειες ή περιοχές που διαθέτουν οικονομικά προσιτές και ανταγωνιστικές ευρυζωνικές υπηρεσίες από εκείνες που στερούνται αυτής της δυνατότητας.
- (6) Ωστόσο, αν οι κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικές συνδέσεις χρησιμοποιούνταν σε περιοχές στις οποίες οι φορείς της αγοράς θα επέλεγαν κανονικά να επενδύσουν ή έχουν ήδη επενδύσει, αυτό πιθανόν να υπονόμει σημαντικά τα αρχικά κίνητρα των εμπορικών επενδυτών να επενδύσουν στις ευρυζωνικές συνδέσεις. Σε παρόμοιες περιπτώσεις, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για ευρυζωνικές συνδέσεις θα μπορούσε να καταστεί αντιπαραγωγική σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο. Στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων είναι να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων θα οδηγήσουν σε υψηλότερο επίπεδο ευρυζωνικής κάλυψης και διείσδυσης, ή στην επίτευξή τους με ταχύτερους ρυθμούς, από ό,τι θα συνέβαινε χωρίς τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, ενώ παράλληλα θα προωθούν ποιοτικότερες, πιο προσιτές υπηρεσίες και ευνοϊκές για τον ανταγωνισμό επενδύσεις. Οι θετικές επιπτώσεις των ενισχύσεων θα πρέπει να υπερκαλύπτουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- (7) Ανταποκρινόμενα στην πρόσκληση της Επιτροπής στο πλαίσιο του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη, τα περισσότερα κράτη μέλη ανέπτυξαν εθνικές ευρυζωνικές στρατηγικές για την επίτευξη των στόχων του ψηφιακού θεματολογίου στις αντίστοιχες επικράτειές τους. Οι περισσότερες από τις στρατηγικές αυτές προβλέπουν τη χρήση δημόσιων πόρων για την επέκταση της ευρυζωνικής κάλυψης σε περιοχές στις οποίες οι εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης δεν έχουν κίνητρο να επενδύσουν, αλλά και για να επιταχυνθεί η διάδοση δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς πολύ υψηλής ταχύτητας.
- (8) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές συνοψίζουν τις αρχές της πολιτικής της Επιτροπής κατά την εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων σε μέτρα που στηρίζουν τη διάδοση ευρυζωνικών δικτύων εν γένει (τμήμα 2). Εξηγούν τον τρόπο εφαρμογής των αρχών αυτών κατά την αξιολόγηση μέτρων ενισχύσεων για την ταχεία καθιέρωση βασικών ευρυζωνικών δικτύων και δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς (NGA) πολύ μεγάλης ταχύτητας (τμήμα 3). Η Επιτροπή θα εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές κατά την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων για τις ευρυζωνικές συνδέσεις. Με τον τρόπο αυτόν θα αυξηθεί η ασφάλεια δικαίου και η διαφάνεια των διαδικασιών της στον τομέα της λήψης αποφάσεων

⁽⁵⁾ Βλ. άρθρο 12 παράγραφος 4 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/140/ΕΚ (οδηγία για τη βελτίωση της νομοθεσίας) (ΕΕ L 337 της 18.12.2009, σ. 37) και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 544/2009 (ΕΕ L 167 της 29.6.2009, σ. 12).

⁽⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Βρυξέλλες, 8.5.2012. COM(2012) 209 τελικό.

⁽⁷⁾ Ο όρος «ψηφιακό χάσμα» χρησιμοποιείται συνήθως για να ορίσει το χάσμα μεταξύ των ατόμων και των κοινοτήτων που έχουν πρόσβαση στις τεχνολογίες της πληροφορίας και εκείνων που δεν διαθέτουν σχετική πρόσβαση. Μολονότι υπάρχουν πολλοί λόγοι γι' αυτό το «ψηφιακό χάσμα», ο σημαντικότερος είναι η έλλειψη επαρκούς ευρυζωνικής υποδομής. Από περιφερειακή άποψη, ο βαθμός αστικοποίησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την πρόσβαση και τη χρήση των ΤΠΕ. Η διείσδυση του Διαδικτύου παραμένει έτσι πολύ χαμηλότερη στις αραιοκατοικημένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

- (9) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»): «οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές». Από αυτό συνάγεται ότι, για να χαρακτηριστεί ένα μέτρο ως κρατική ενίσχυση, πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα σωρευτικά κριτήρια: α) το μέτρο πρέπει να χορηγείται με κρατικούς πόρους, β) πρέπει να παρέχει στις επιχειρήσεις οικονομικό πλεονέκτημα, γ) το πλεονέκτημα αυτό πρέπει να είναι επιλεκτικό και δ) να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό· ε) το μέτρο πρέπει να επηρεάζει αρνητικά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

2.1. Άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ: ύπαρξη ενίσχυσης

- (10) *Η χρήση κρατικών πόρων*: Η μεταφορά κρατικών πόρων μπορεί να γίνει με πολλές μορφές όπως άμεσες επιχορηγήσεις, φορολογικές εκπτώσεις⁽⁸⁾, δάνεια με ευνοϊκούς όρους ή άλλους προτιμησιακούς όρους χρηματοδότησης. Κρατικοί πόροι θα χρησιμοποιούνται επίσης αν το κράτος προσφέρει παροχές σε είδος, παραδείγματος χάρι επενδύει στην κατασκευή (τμήματος) της ευρυζωνικής υποδομής. Κρατικοί πόροι μπορεί να χορηγούνται⁽⁹⁾ σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά ταμεία, όπως το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)⁽¹⁰⁾, συνιστά επίσης κρατικούς πόρους, όταν οι πόροι αυτοί χορηγούνται κατά τη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους⁽¹¹⁾.
- (11) *Επιχειρηματική δραστηριότητα*: Τα κρατικά μέτρα για τη στήριξη επενδύσεων στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων αφορούν συνήθως την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, όπως η κατασκευή, η λειτουργία και η παροχή πρόσβασης σε ευρυζωνική υποδομή ή η διευκόλυνση της χορήγησης συνδεσιμότητας στους τελικούς χρήστες. Επίσης το ίδιο το κράτος μπορεί να ασκήσει οικονομική δραστηριότητα όταν θέτει σε λειτουργία και εκμεταλλεύεται ευρυζωνική υποδομή ή τμήματα αυτής, παραδείγματος χάρι μέσω δημόσιας επιχείρησης ή στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης. Η κατασκευή μιας υποδομής ευρυζωνικού δικτύου με σκοπό τη μελλοντική εμπορική εκμετάλλευσή της από το κράτος ή από τρίτους φορείς εκμετάλλευσης πρέπει επίσης να θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα⁽¹²⁾. Η εγκατάσταση ευρυζωνικού δικτύου για μη εμπορικούς σκοπούς ενδέχεται να μη συνιστά κρατική ενίσχυση⁽¹³⁾, διότι η κατασκευή του δικτύου δεν ευνοεί μια συγκεκριμένη επιχείρηση⁽¹⁴⁾. Ωστόσο, εάν το δίκτυο αυτό διατεθεί στη συνέχεια προς χρήση ευρυζωνικών επενδυτών ή φορέων εκμετάλλευσης, είναι πιθανό να υπεισέρχεται κρατική ενίσχυση⁽¹⁵⁾.
- (12) *Πλεονέκτημα*: Η ενίσχυση χορηγείται συνήθως απευθείας στους επενδυτές του δικτύου, οι οποίοι στις περισσότερες περιπτώσεις επιλέγονται με βάση διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού. Όταν η συνεισφορά του κράτους δεν χορηγείται με βάση τους συνήθεις όρους της αγοράς και, κατά συνέπεια, θεωρείται κρατική ενίσχυση βάσει της αρχής του ιδιώτη επενδυτή [βλ. παράγραφο (16) κατωτέρω], η προσφυγή σε διαδικασία

⁽⁸⁾ Βλ. παραδείγματος χάρι την απόφαση της Επιτροπής Ν 398/05 — Ουγγαρία, *Development Tax Benefit for Broadband*.

⁽⁹⁾ Οι πόροι δημόσιας επιχείρησης συνιστούν κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης διότι οι δημόσιες αρχές ελέγχουν τους πόρους αυτούς. Υπόθεση C-482/99 Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, I-4397. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, θα πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον η χρηματοδότηση μέσω δημόσιας επιχείρησης μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1783/1999 (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 1), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 25).

⁽¹¹⁾ Βλ. παραδείγματος χάρι την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση Ν 157/06 — Ηνωμένο Βασίλειο, *South Yorkshire Digital Region Broadband Project*. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι εφόσον οι χρηματοδοτικοί πόροι παραμένουν σταθερά υπό κρατικό έλεγχο και, κατά συνέπεια, είναι στη διάθεση των αρμόδιων αρχών, αυτό αρκεί για να χαρακτηριστούν κρατικές ενισχύσεις, βλ. υπόθεση C-83/98 Ρ Γαλλία κατά Ladbroke Racing Ltd και Επιτροπής [2000] Συλλογή σ. I-3271, σκέψη 50.

⁽¹²⁾ Υπόθεση T-443/08 και T-455/08 *Freistaat Sachsen* και λοιποί κατά Επιτροπής [δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί], σκέψεις 93 έως 95.

⁽¹³⁾ Βλ. παραδείγματος χάρι την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 24/07 — Τσεχική Δημοκρατία, *Prague Municipal Wireless Network*.

⁽¹⁴⁾ Με τον ίδιο τρόπο, εάν κατασκευάζεται ένα δίκτυο ή παρέχονται ευρυζωνικές υπηρεσίες για να ικανοποιηθούν οι ίδιες ανάγκες της δημόσιας διοίκησης, υπό ορισμένες περιστάσεις, μια τέτοια παρέμβαση ενδέχεται να μην παρέχει πλεονέκτημα σε οικονομικές επιχειρήσεις. Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση Ν 46/07 — Ηνωμένο Βασίλειο, *Welsh Public Sector Network Scheme*.

⁽¹⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.31687 (N 436/10) — *Ιταλία Broadband in Friuli Venezia Giulia (Project Ermes)* και στην υπόθεση Ν 407/09 — *Ισπανία, Xarxa Oberta*.

επιλογής με προκήρυξη διαγωνισμού διασφαλίζει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό για το συγκεκριμένο έργο. Ωστόσο, με τον τρόπο αυτό δεν καταργείται η ενίσχυση, δεδομένου ότι η δημόσια αρχή θα εξακολουθεί να χορηγεί επιδότηση στον επιτυχόντα υποψήφιο (παραδείγματος χάρι ως «έλλειμμα χρηματοδότησης» ή ως συνεισφορά σε είδος) και ο σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι ακριβώς η επιλογή του δικαιούχου της ενίσχυσης. Η χρηματοδοτική στήριξη θα επιτρέψει στον επιτυχόντα υποψήφιο να ασκήσει αυτή την εμπορική δραστηριότητα με όρους που δεν θα του παρέχονταν σε διαφορετική περίπτωση στην αγορά. Εκτός από τον άμεσο δικαιούχο της ενίσχυσης, έμμεσοι αποδέκτες μπορεί να είναι τρίτες επιχειρήσεις που αποκτούν πρόσβαση χονδρικής στην επιδοτούμενη υποδομή ⁽¹⁶⁾.

- (13) **Επιλεκτικότητα:** Τα κρατικά μέτρα για τη στήριξη της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων έχουν επιλεκτικό χαρακτήρα κατά το ότι στοχεύουν ευρυζωνικούς επενδυτές και τρίτους φορείς εκμετάλλευσης που δραστηριοποιούνται μόνο σε ορισμένα τμήματα της συνολικής αγοράς υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αντίθετα, όσον αφορά τις επιχειρήσεις που αποτελούν τους τελικούς χρήστες του επιδοτούμενου δικτύου ⁽¹⁷⁾, το μέτρο ενδέχεται να μην είναι επιλεκτικό, εφόσον η πρόσβαση στην επιδοτούμενη υποδομή είναι ανοικτή σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Επιλεκτικότητα υπάρχει εάν η ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων απευθύνεται ειδικά σε συγκεκριμένους επιχειρηματικούς χρήστες, παραδείγματος χάρι εάν η κρατική στήριξη έχει ως στόχο την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου υπέρ προκαθορισμένων εταιρειών οι οποίες δεν επιλέγονται με βάση τα γενικά κριτήρια που ισχύουν για ολόκληρη την περιοχή που υπάγεται στην αρμοδιότητα της χορηγούσας αρχής ⁽¹⁸⁾.
- (14) **Στρέβλωση του ανταγωνισμού:** Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης («το Δικαστήριο»), η οικονομική στήριξη ή η στήριξη σε είδος στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στο μέτρο που ενισχύει την οικονομική θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις ⁽¹⁹⁾. Λόγω της κρατικής ενίσχυσης που χορηγείται σε έναν ανταγωνιστή, οι υφιστάμενοι φορείς εκμετάλλευσης ενδέχεται να μειώσουν τη χωρητικότητά τους ή οι δυνητικοί φορείς εκμετάλλευσης ενδέχεται να αποφασίσουν να μην εισέλθουν σε νέα αγορά ή γεωγραφική περιοχή. Οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού είναι πιθανό να ενισχυθούν εάν ο δικαιούχος της ενίσχυσης διαθέτει ισχύ στην αγορά. Σε περίπτωση που ο αποδέκτης της ενίσχυσης κατέχει ήδη δεσπόζουσα θέση σε μια αγορά, το μέτρο ενίσχυσης μπορεί να ενισχύσει τη θέση αυτή εξασθενίζοντας περαιτέρω τις ανταγωνιστικές πιέσεις που μπορούν να ασκήσουν οι ανταγωνιστές.
- (15) **Επίπτωση στο εμπόριο:** Τέλος, στο μέτρο που η κρατική παρέμβαση ενδέχεται να επηρεάσει τους παρόχους υπηρεσιών από άλλα κράτη μέλη (αποθαρρύνοντας επίσης την εγκατάστασή τους στα εν λόγω κράτη μέλη) μπορεί επίσης να επηρεάσει και το εμπόριο, δεδομένου ότι οι αγορές υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (αγορές ευρυζωνικών συνδέσεων χονδρικής και λιανικής), είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης και παρόχων υπηρεσιών ⁽²⁰⁾.

2.2. Απουσία ενίσχυσης: η εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία της αγοράς

- (16) Το άρθρο 345 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «η Συνθήκη δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη». Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, από την αρχή της ίσης μεταχείρισης συνάγεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κεφάλαιο το οποίο το κράτος έχει θέσει, άμεσα ή έμμεσα, στη διάθεση μιας επιχείρησης σε συνθήκες που ανταποκρίνονται σε συνθήκες όρους της αγοράς. Όταν η συμμετοχή στο κεφάλαιο ή οι εισφορές κεφαλαίου από δημόσιο επενδυτή δεν εμφανίζουν ικανοποιητικές προοπτικές κερδοφορίας, έστω και μακροπρόθεσμης, η παρέμβαση αυτή πρέπει να θεωρείται ως ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, και το συμβιβασμό της με την κοινή αγορά πρέπει να αξιολογείται αποκλειστικά βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στη διάταξη αυτή ⁽²¹⁾.

⁽¹⁶⁾ Είναι πιθανό ότι το όφελος της επιχορήγησης μεταφέρεται τουλάχιστον εν μέρει σε τρίτες επιχειρήσεις, ακόμη και αν αυτές καταβάλλουν αντίτιμο για τη πρόσβαση χονδρικής. Πράγματι, οι τιμές χονδρικής είναι συχνά ρυθμιζόμενες. Η ρύθμιση των τιμών οδηγεί σε χαμηλότερες τιμές σε σχέση με εκείνες που θα επιτύχανε διαφορετικά ο χονδρέμπορος στην αγορά (που μπορούν να είναι τιμές μονοπωλίου εάν δεν υπάρχει ανταγωνισμός με άλλα δίκτυα). Όταν οι τιμές δεν είναι ρυθμιζόμενες, σε κάθε περίπτωση θα απαιτηθεί από τον φορέα χονδρικής να χρησιμοποιήσει ως μέτρο αναφοράς για τον καθορισμό των τιμών του τις μέσες τιμές που εφαρμόζονται σε άλλους πιο ανταγωνιστικούς τομείς (βλ. παράγραφο 78 η) κατωτέρω) πράγμα που είναι επίσης πιθανό να οδηγήσει σε τιμές χαμηλότερες από εκείνες που ο φορέας χονδρικής θα είχε επιτύχει σε διαφορετική περίπτωση στην αγορά.

⁽¹⁷⁾ Οι επιχορηγήσεις σε οικιακούς χρήστες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

⁽¹⁸⁾ Για ενισχύσεις σε εμπορικά κέντρα, βλ. παραδείγματος χάρι την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 626/09 — Ιταλία, *NGA for industrial districts of Lucca*.

⁽¹⁹⁾ Υπόθεση C-310/99, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής Συλλογή 2002, σ. I-02289, σκέψη 65.

⁽²⁰⁾ Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 237/08 — Γερμανία, *Broadband support in Niedersachsen*.

⁽²¹⁾ Υπόθεση C-303/88, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψεις 20-22.

- (17) Στην απόφαση της στην υπόθεση Amsterdam, η Επιτροπή εξέτασε την εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία της αγοράς στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων (22). Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω απόφαση, η συμμόρφωση μιας δημόσιας επένδυσης με τους όρους της αγοράς πρέπει να αποδεικνύεται διεξοδικά και συνολικά, είτε μέσω σημαντικής συμμετοχής ιδιωτών επενδυτών είτε με την ύπαρξη υγιούς επιχειρηματικού σχεδίου που εμφανίζει ικανοποιητική απόδοση της επένδυσης. Εάν στο σχέδιο συμμετέχουν ιδιώτες επενδυτές, είναι όρος απαράβατος να αναλάβουν τον εμπορικό κίνδυνο που συνδέεται με την επένδυση με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις όπως και ο δημόσιος επενδυτής. Το ίδιο ισχύει και σε άλλες μορφές κρατικής στήριξης όπως τα δάνεια με ευνοϊκούς όρους ή οι εγγυήσεις (23).

2.3. Κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας ως υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος — Κριτήρια Altmark και συμβατότητα βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ

- (18) Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορεί να θεωρήσουν ότι η παροχή ευρυζωνικού δικτύου θα πρέπει να θεωρείται υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ (24) και της νομολογίας Altmark (25) και να παρέχουν δημόσια χρηματοδότηση σε αυτή τη βάση. Στις περιπτώσεις αυτές, τα μέτρα των κρατών μελών πρέπει να αξιολογούνται σύμφωνα με τα ακόλουθα έγγραφα της Επιτροπής: την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (26), την απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (27), την ανακοίνωση της Επιτροπής για ένα πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (2011) (28) και τον κανονισμό της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (29). Αυτά τα έγγραφα της Επιτροπής (που αναφέρονται συνολικά ως η «δέσημη ΥΓΟΣ») εφαρμόζονται πράγματι στις κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων. Στις επόμενες παραγράφους αναφέρεται μόνο η εφαρμογή ορισμένων από τις αρχές που αποσαφηνίζονται στα έγγραφα αυτά στη χρηματοδότηση ευρυζωνικών δικτύων, υπό το φως ορισμένων τομεακών ιδιαιτεροτήτων.

Ορισμός των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

- (19) Όσον αφορά τον ορισμό των ΥΓΟΣ, η Επιτροπή έχει ήδη διευκρινίσει, σε γενικές γραμμές, ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να συνδέουν με ειδικές υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας μόνο τις υπηρεσίες που παρέχονται ήδη ή μπορούν να παρασχεθούν ικανοποιητικά και υπό όρους (π.χ. τιμές, αντικειμενικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, συνέχεια και πρόσβαση στην υπηρεσία) που συνάδουν προς το δημόσιο συμφέρον, όπως ορίζεται από το κράτος, από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κανονικές συνθήκες αγοράς (30).
- (20) Με την εφαρμογή της αρχής αυτής στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων, η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε τομείς στους οποίους ιδιώτες επενδυτές έχουν ήδη επενδύσει σε υποδομή ευρυζωνικών δικτύων (ή επεκτείνουν περαιτέρω το δίκτυο) και παρέχουν ήδη ανταγωνιστικές ευρυζωνικές υπηρεσίες με επαρκή ευρυζωνική κάλυψη, η δημιουργία μιας παράλληλης ανταγωνιστικής και ευρυζωνικής υποδομής χρηματοδοτούμενης

(22) Απόφαση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2007 στην υπόθεση C 53/06 — Κάτω Χώρες, *Citynet Amsterdam — investment by the city of Amsterdam in a fibre-to-the home (FTTH) network* (ΕΕ L 247 της 16.9.2008, σ. 27).

(23) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10) και διορθωτικό στην ανακοίνωση (ΕΕ C 244 της 25.9.2008, σ. 32).

(24) Βάσει της νομολογίας, μια επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, όταν η διαχείριση της υπηρεσίας αυτής της έχει ανατεθεί με πράξη των κρατικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, μια υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να ανατεθεί στην επιχείρηση με παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας· βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-204/97 και T-270/97 EPAC — Empresa para a Agroalimentação e Cereais κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2267, σκέψη 126 και υπόθεση T-17/02 Fred Olsen SA κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2031, σκέψεις 186, 188-189.

(25) Υπόθεση C-280/00, *Altmark Trans GmbH και Regierungspräsidium Magdeburg κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* Συλλογή 2003, σ. I-7747.

(26) ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 4.

(27) ΕΕ L 7 της 11.1.2012, σ. 3.

(28) ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 15.

(29) ΕΕ L 114 της 26.4.2012, σ. 8.

(30) Βλ. σημείο 48 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος και σημείο 13 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για ένα πλαίσιο της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (2011).

από το Δημόσιο δεν μπορεί να θεωρείται ΥΓΟΣ κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ ⁽³¹⁾. Όταν όμως μπορεί να καταδειχθεί ότι ιδιώτες επενδυτές δεν είναι σε θέση να παράσχουν στο εγγύς μέλλον ⁽³²⁾ επαρκή ευρυζωνική κάλυψη σε όλους τους πολίτες ή χρήστες, αφήνοντας έτσι σημαντικό τμήμα του πληθυσμού χωρίς σύνδεση, η αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας μπορεί να χορηγηθεί σε επιχείρηση στην οποία έχει ανατεθεί η λειτουργία ΥΓΟΣ, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην προαναφερθείσα ανακοίνωση για τις ΥΓΟΣ. Σχετικά με την πτυχή αυτή, τα δίκτυα που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας της ΥΓΟΣ θα πρέπει να είναι πάντοτε συγκρίσιμου τύπου, και, συγκεκριμένα, είτε βασικά ευρυζωνικά δίκτυα είτε δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς.

- (21) Επιπλέον, η ανάπτυξη και η λειτουργία μιας υποδομής ευρυζωνικών συνδέσεων μπορεί να χαρακτηριστεί ΥΓΟΣ, μόνον εφόσον η υποδομή παρέχει καθολική συνδεσιμότητα σε όλους τους χρήστες μιας συγκεκριμένης περιοχής (τόσο τους οικιακούς χρήστες όσο και τις επιχειρήσεις). Η παροχή στήριξης μόνο για τη σύνδεση επιχειρήσεων δεν είναι επαρκής ⁽³³⁾.
- (22) Ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της αποστολής ΥΓΟΣ συνεπάγεται επίσης ότι ο πάροχος του δικτύου που θα αναπτυχθεί δεν θα έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί την πρόσβαση χονδρικής στην υποδομή ενεργώντας με διακριτική ευχέρεια και/ή μεροληπτικό τρόπο (για παράδειγμα, επειδή πιθανόν δεν είναι οικονομικά συμφέρον να παρέχει υπηρεσίες πρόσβασης σε συγκεκριμένη περιοχή).
- (23) Δεδομένου του βαθμού ανταγωνισμού που επιτεύχθηκε μετά την ελευθέρωση του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ένωση, και ειδικότερα του ανταγωνισμού που υφίσταται σήμερα στη λιανική αγορά ευρυζωνικών συνδέσεων, θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς ένα κρατικά χρηματοδοτούμενο δίκτυο στο πλαίσιο μιας ΥΓΟΣ. Συνεπώς, η αναγνώριση της αποστολής μιας ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων θα πρέπει να στηρίζεται στην παροχή παθητικής ⁽³⁴⁾, ουδέτερης ⁽³⁵⁾ και ανοικτής υποδομής. Ένα τέτοιο δίκτυο θα παρέχει στους αιτούντες κάθε δυνατή μορφή πρόσβασης σε δίκτυο και θα επιτρέπει την άσκηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής, εξασφαλίζοντας την παροχή ανταγωνιστικών και προσιτών υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες ⁽³⁶⁾.
- (24) Ως εκ τούτου, η αποστολή ΥΓΟΣ θα πρέπει να καλύπτει μόνο την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου που θα εξασφαλίζει καθολική συνδεσιμότητα και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών πρόσβασης χονδρικής, χωρίς να περιλαμβάνει λιανικές υπηρεσίες επικοινωνίας ⁽³⁷⁾. Σε περίπτωση που ο πάροχος ΥΓΟΣ είναι επίσης κάθεται ολοκληρωμένος φορέας εκμετάλλευσης ευρυζωνικών συνδέσεων, θα πρέπει να προβλέπονται επαρκείς διασφαλίσεις ώστε να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων, αδικαιολόγητες διακρίσεις και κάθε άλλο άδηλο έμμεσο πλεονέκτημα ⁽³⁸⁾.
- (25) Δεδομένου ότι η αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχει ελευθερωθεί πλήρως, εξυπακούεται ότι μια αποστολή ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικής υποδομής δεν μπορεί να βασιστεί στη χορήγηση αποκλειστικού ή ειδικού δικαιώματος στον πάροχο της ΥΓΟΣ κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

Υπολογισμός της αντιστάθμισης και της ανάκτησης

- (26) Για τον υπολογισμό της αντιστάθμισης για παροχή ΥΓΟΣ εφαρμόζονται πλήρως οι αρχές της δέσμης ΥΓΟΣ. Εντούτοις, με βάση τις ιδιομορφίες του τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων, είναι σκόπιμο να προστεθεί μια διευκρίνιση για τις ΥΓΟΣ που προορίζονται να καλύψουν μη συνδεδεμένες γετονιές ή συνοικίες («λευκές κηλίδες») σε μια ευρύτερη περιοχή στην οποία ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης έχουν ήδη αναπτύξει ή σχεδιάζουν να αναπτύξουν στο εγγύς μέλλον τη δική τους υποδομή δικτύου. Στις περιπτώσεις που η περιοχή

⁽³¹⁾ Βλ. παράγραφο 49 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

⁽³²⁾ Με τον όρο «εγγύς μέλλον» νοείται περίοδος τριών ετών, σύμφωνα με την παράγραφο (61) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

⁽³³⁾ Σύμφωνα με την αρχή που διατυπώνεται στο σημείο 50 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος. Βλ. επίσης απόφαση της Επιτροπής Ν 284/05 — Ιρλανδία, Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks (MANs), φάσεις II και III και Ν 890/06 — Γαλλία, Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit.

⁽³⁴⁾ Η παθητική υποδομή δικτύου είναι βασικά η υλική υποδομή των δικτύων. Για τον ορισμό, βλ. γλωσσάριο.

⁽³⁵⁾ Ένα δίκτυο πρέπει να είναι ουδέτερο από τεχνολογική άποψη και με τον τρόπο αυτό να καθιστά δυνατό στους ζητούντες πρόσβαση να χρησιμοποιούν οποιαδήποτε διαθέσιμη τεχνολογία για να παρέχουν υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες.

⁽³⁶⁾ Σύμφωνα με την παράγραφο (77) ζ των κατευθυντήριων γραμμών.

⁽³⁷⁾ Ο περιορισμός αυτός αιτιολογείται από το γεγονός ότι, αφού αναπτυχθεί ένα δίκτυο ευρυζωνικής σύνδεσης που παρέχει καθολική σύνδεση, οι δυνάμεις της αγοράς επαρκούν συνήθως για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας σε όλους τους χρήστες σε ανταγωνιστικές τιμές.

⁽³⁸⁾ Οι διασφαλίσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού, καθώς επίσης και τη σύσταση μιας διαρθρωτικά και νομικά χωριστής οντότητας από τον κάθεται ολοκληρωμένο φορέα εκμετάλλευσης. Αυτή η οντότητα θα πρέπει να έχει την αποκλειστική ευθύνη συμβατότητας και παροχής της ΥΓΟΣ που της έχει ανατεθεί, καθώς και την παροχή της ΥΓΟΣ.

για την οποία έχει ανατεθεί η ΥΓΟΣ δεν περιορίζεται μόνο στις «λευκές κηλίδες», λόγω του μεγέθους τους ή του τόπου εγκατάστασης, ο πάροχος ΥΓΟΣ μπορεί να απαντήσει υποδομή δικτύου και στις οικονομικά συμφέρουσες περιοχές που καλύπτονται ήδη από εμπορικούς φορείς εκμετάλλευσης. Στην περίπτωση αυτή, κάθε χορηγούμενη αντιστάθμιση θα πρέπει να καλύπτει μόνο το κόστος επέκτασης της υποδομής στις μη οικονομικά συμφέρουσες λευκές κηλίδες, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους ⁽³⁹⁾.

- (27) Σε πολλές περιπτώσεις, μπορεί να είναι σκόπιμο να καθοριστεί εκ των προτέρων το ποσό της αντιστάθμισης, ώστε να καλύπτει το αναμενόμενο έλλειμμα χρηματοδότησης, κατά τη διάρκεια δεδομένης χρονικής περιόδου, και όχι για να καθοριστεί η αντιστάθμιση απλώς βάσει των εξόδων και των εσόδων όπως αυτά προκύπτουν. Στο προηγούμενο μοντέλο, η εταιρεία διαθέτει εν γένει περισσότερα κίνητρα για τον περιορισμό του κόστους και την ανάπτυξη, με την πάροδο του χρόνου, της επιχειρηματικής δραστηριότητας ⁽⁴⁰⁾. Όταν μια αποστολή ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου δεν στηρίζεται στην ανάπτυξη κρατικής υποδομής, θα πρέπει να θεσπίζονται επαρκείς μηχανισμοί επανεξέτασης και ανάκτησης μέσω της διατήρησης της κυριότητας του δικτύου που χρηματοδοτήθηκε με δημόσια κονδύλια μετά τη λήξη της παραχώρησης της παροχής της ΥΓΟΣ, έτσι ώστε να αποφεύγεται αδικαιολόγητο πλεονέκτημα για τον πάροχο της ΥΓΟΣ.

2.4. Διοικητικά και κανονιστικά μέτρα για τη στήριξη της ευρυζωνικής ανάπτυξης τα οποία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις

- (28) Όπως εξηγείται και στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τα δίκτυα ευρυζωνικότητας ⁽⁴¹⁾, τα κράτη μέλη, εκτός από την παροχή άμεσης χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις, μπορούν να επιλέξουν διάφορα είδη μέτρων για να επιταχύνουν την ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων και ιδίως των δικτύων NGA. Τα μέτρα αυτά δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- (29) Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος τους κόστους εγκατάστασης δικτύων NGA συνίσταται σε έργα πολιτικού μηχανικού ⁽⁴²⁾, τα κράτη μέλη μπορεί να αποφασίσουν, σύμφωνα, παραδείγματος χάρι, με το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, να διευκολύνουν τη διαδικασία απόκτησης δικαιωμάτων, να απαιτήσουν από τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου να συντονίσουν τα έργα πολιτικού μηχανικού και/ή να μοιραστούν μέρος της υποδομής τους. Με το ίδιο πνεύμα, τα κράτη μέλη μπορεί επίσης να απαιτούν να υπάρχει σε κάθε νέα κατασκευή (περιλαμβανομένων των νέων δικτύων υδροδότησης, ενέργειας, μεταφορών ή αποχέτευσης) και/ή κτίριο σύνδεση κατάλληλη για δίκτυα NGA. Τρίτα μέρη μπορούν επίσης να τοποθετούν με δικά τους έξοδα τη δική τους παθητική υποδομή δικτύου, εφόσον τα γενικά έργα πολιτικού μηχανικού ούτως ή άλλως θα πραγματοποιούνταν. Η ευκαιρία αυτή θα πρέπει να προσφέρεται με διαφανή και αμερόληπτο τρόπο σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς εκμετάλλευσης και θα πρέπει κατ' αρχήν να είναι ανοικτή σε όλους τους δυνητικούς χρήστες και όχι μόνο στους φορείς εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών επικοινωνιών (δηλ. υπηρεσίες ηλεκτρισμού, αερίου, υδροδότησης κ.λπ.) ⁽⁴³⁾. Μια κεντρική απογραφή των υφιστάμενων υποδομών (επιδοτούμενων ή άλλων), η οποία θα περιλάμβανε ενδεχομένως και τα

⁽³⁹⁾ Εναπόκειται στα κράτη μέλη να επινοήσουν, λόγω της ιδιαιτερότητας κάθε περίπτωσης, την καταλληλότερη μέθοδο που θα εξασφαλίζει ότι η χορηγούμενη αντιστάθμιση θα καλύπτει μόνο το κόστος εκπλήρωσης της αποστολής της ΥΓΟΣ στις λευκές κηλίδες σύμφωνα με τις αρχές της δέσμης ΥΓΟΣ, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους. Για παράδειγμα, η χορηγούμενη αντιστάθμιση μπορεί να βασίζεται σε σύγκριση μεταξύ των εσόδων που προκύπτουν από την εμπορική εκμετάλλευση της υποδομής στις οικονομικά συμφέρουσες περιοχές που καλύπτονται ήδη από εμπορικούς φορείς εκμετάλλευσης και των εσόδων που προκύπτουν από την εμπορική εκμετάλλευση στις λευκές κηλίδες. Τα κέρδη που υπερβαίνουν το εύλογο κέρδος, δηλαδή κέρδη πέραν της μέσης απόδοσης των επενδεδυμένων κεφαλαίων που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη της συγκεκριμένης ευρυζωνικής υποδομής, μπορούν να διατεθούν στη χρηματοδότηση της ΥΓΟΣ στις μη οικονομικά συμφέρουσες περιοχές, ενώ τα υπόλοιπα κέρδη θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος της χορηγούμενης οικονομικής αντιστάθμισης.. Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 331/08, Γαλλία — THD Hauts de Seine.

⁽⁴⁰⁾ Ωστόσο, σε περίπτωση που η εξέλιξη των μελλοντικών δαπανών και εσόδων περιβάλλεται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας και υπάρχει έντονη ασυμμετρία πληροφοριών, η δημόσια αρχή μπορεί επίσης να επιθυμεί να υιοθετήσει μοντέλα αντιστάθμισης που δεν είναι εντελώς εκ των προτέρων, αλλά μάλλον αποτελούν συνδυασμό εκ των προτέρων και εκ των υστέρων μοντέλων (π.χ. με τη χρησιμοποίηση ανακτήσεων που θα επιτρέπουν μια ισορροπημένη κατανομή των μην αναμενόμενων κερδών).

⁽⁴¹⁾ Για την παραπομπή, βλ. υποσημείωση 2.

⁽⁴²⁾ Π.χ. εκσκαφή, τοποθέτηση καλωδίων, εσωτερικές καλωδιώσεις κτιρίων. Στην περίπτωση χρησιμοποίησης ινών στα οικιακά δίκτυα, οι δαπάνες αυτές ανέρχονται στο 70 %-80 % των συνολικών επενδυτικών δαπανών.

⁽⁴³⁾ Βλ. επίσης N 383/09 — Γερμανία — Amendment of N 150/08 Broadband in the rural areas of Saxony. Η υπόθεση αυτή αφορούσε κατάσταση κατά την οποία τα γενικά έργα πολιτικού μηχανικού, όπως η συντήρηση οδών, δεν συνιστούσαν κρατική ενίσχυση. Τα μέτρα που έλαβαν οι γερμανικές αρχές αφορούσαν «γενικά έργα πολιτικού μηχανικού» τα οποία θα είχε ούτως ή άλλως αναλάβει το κράτος για λόγους συντήρησης. Η δυνατότητα τοποθέτησης αγωγών και δημιουργίας ευρυζωνικής υποδομής με την ευκαιρία της συντήρησης των οδών — και με δαπάνες των φορέων εκμετάλλευσης — ανακοινώθηκε δημόσια και δεν περιορίστηκε ούτε προανατολίστηκε στον ευρυζωνικό τομέα. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η κρατική χρηματοδότηση των εν λόγω έργων εμπίπτει στην έννοια της ενίσχυσης του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, εφόσον τα έργα περιορίζονται στον ευρυζωνικό τομέα ή είναι σαφώς προανατολισμένα σε αυτόν.

προγραμματιζόμενα έργα, θα συνέβαλλε στην εμπορική ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων⁽⁴⁴⁾. Οι υφιστάμενες υποδομές δεν αφορούν μόνο τις υποδομές των τηλεπικοινωνιών, όπως η χρήση ενσύρματης, ασύρματης ή δορυφορικής υποδομής, αλλά και τις εναλλακτικές υποδομές (αποχτετευτικούς αγωγούς, φρεάτια επίσκεψης, κ.λπ.) των άλλων κλάδων (όπως οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας)⁽⁴⁵⁾.

2.5. Η αξιολόγηση της συμβατότητας της ενίσχυσης βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

- (30) Όταν μια παρέμβαση του κράτους υπέρ της ευρυζωνικής ανάπτυξης ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο τμήμα 2, η Επιτροπή προβαίνει στην αξιολόγηση της παρέμβασης αυτής σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ⁽⁴⁶⁾. Μέχρι στιγμής, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές έχουν υιοθετήσει διαφορετικά μοντέλα παρέμβασης. Ενδεικτικός κατάλογος των μοντέλων αυτών παρέχεται στο παράρτημα. Εκτός από τα μοντέλα που περιγράφονται στο παράρτημα, οι δημόσιες αρχές μπορεί επίσης να αναπτύξουν άλλα μοντέλα για τη στήριξη της ανάπτυξης ευρυζωνικών συνδέσεων⁽⁴⁷⁾. Για όλα τα είδη παρεμβάσεων πρέπει να εφαρμόζονται όλα τα κριτήρια συμβατότητας που περιλαμβάνονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές⁽⁴⁸⁾.
- (31) Κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικά έργα μπορούν να χορηγούνται σε ενισχυόμενες περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της ΣΛΕΕ, και κατά την έννοια των ειδικών κανόνων για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁽⁴⁹⁾. Στην περίπτωση αυτή, μια ενίσχυση προς ευρυζωνικά δίκτυα μπορεί να χαρακτηριστεί ενίσχυση για αρχική επένδυση κατά την έννοια των κανόνων για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που ένα μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής αυτών των κανόνων, και εφόσον προβλέπεται η χορήγηση ατομικών ad hoc ενισχύσεων σε μεμονωμένη επιχείρηση, ή ενισχύσεων που περιορίζονται σε έναν μόνο τομέα δραστηριότητας, εναπόκειται στο κράτος μέλος να αποδείξει ότι πληρούνται οι όροι των κανόνων για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Στους όρους αυτούς περιλαμβάνεται ειδικότερα ο όρος ότι το εν λόγω σχέδιο συμβάλλει σε μια συνεκτική περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική και ότι, όσον αφορά τον χαρακτήρα και το μέγεθός του, δεν θα προκαλέσει αθέμιτες νοθεύσεις του ανταγωνισμού.

Επισκόπηση των κοινών αρχών συμβατότητας

- (32) Κατά την αξιολόγηση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή μεριμνά ώστε οι θετικές επιπτώσεις του μέτρου ενίσχυσης για την επίτευξη ενός στόχου κοινού συμφέροντος να υπερκαλύπτουν τις ενδεχόμενες αρνητικές του παρενέργειες, όπως στρεβλώσεις του εμπορίου και του ανταγωνισμού. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται σε δύο στάδια.
- (33) Πρώτον, κάθε μέτρο ενίσχυσης πρέπει να συνάδει με τις κατωτέρω αναγκαίες προϋποθέσεις. Η μη τήρηση μιας από τις ακόλουθες προϋποθέσεις θα έχει ως αποτέλεσμα να κηρύσσονται οι ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά:
- 1) Συμβολή στην επίτευξη στόχων κοινού συμφέροντος
  - 2) Απουσία παροχής της υπηρεσίας από την αγορά λόγω αδυναμιών της αγοράς ή σοβαρών ανισοτήτων
  - 3) Καταλληλότητα των κρατικών ενισχύσεων ως μέσου πολιτικής
  - 4) Λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου
  - 5) Περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο
  - 6) Περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις
  - 7) Διαφάνεια

⁽⁴⁴⁾ Βλ., παραδείγματος χάρι, το «Infrastrukturatlas» της γερμανικής ΕΡΑ στο οποίο οι φορείς ανταλλάσσουν οικειοθελώς πληροφορίες για τις διαθέσιμες και δυνητικά επαναχρησιμοποιήσιμες υποδομές.

⁽⁴⁵⁾ Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες παρέχει στις αρμόδιες εθνικές αρχές τη δυνατότητα να ζητήσουν από τις επιχειρήσεις να δώσουν τις αναγκαίες πληροφορίες, ώστε οι εν λόγω αρχές να μπορέσουν να καταρτίσουν, σε συνεργασία με τις ΕΡΑ, λεπτομερή απογραφή της φύσης, της διαθεσιμότητας και της γεωγραφικής θέσης των στοιχείων και ευκολιών του δικτύου, και να την διαθέσουν στα ενδιαφερόμενα μέρη. Βλ. άρθρο 12 παράγραφος 4 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009).

⁽⁴⁶⁾ Ο κατάλογος όλων των αποφάσεων της Επιτροπής που ελήφθησαν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν τις ευρυζωνικές συνδέσεις δημοσιεύεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf

⁽⁴⁷⁾ Παραδείγματος χάρι, τα δάνεια (σε αντιδιαστολή με τις επιχορηγήσεις) μπορεί να είναι χρήσιμα για την αντιμετώπιση της έλλειψης πιστώσεων για μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε υποδομές.

⁽⁴⁸⁾ Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη ενδεχόμενης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2.5.

⁽⁴⁹⁾ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα εφαρμοστές *ratione temporis* (π.χ. κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13).

- (34) Δεύτερον, εάν πληρούνται όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις, η Επιτροπή σταθμίζει τις θετικές επιπτώσεις του μέτρου ενίσχυσης για την επίτευξη ενός στόχου κοινού συμφέροντος έναντι των ενδεχόμενων αρνητικών επιπτώσεων.
- (35) Τα επιμέρους στάδια της αξιολόγησης της Επιτροπής στον τομέα της ευρυζωνικότητας εκτίθενται αναλυτικότερα στη συνέχεια
1. Συμβολή στην επίτευξη στόχων κοινού συμφέροντος
- (36) Όσον αφορά τον στόχο κοινού συμφέροντος, η Επιτροπή θα αξιολογεί επίσης σε ποιο βαθμό η σχεδιαζόμενη παρέμβαση θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων κοινού συμφέροντος που επεξηγήθηκαν ανωτέρω όπως προσδιορίζεται περαιτέρω στο ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη.
2. Απουσία παροχής της υπηρεσίας από την αγορά λόγω αδυναμιών της αγοράς ή σοβαρών ανισοτήτων
- (37) «Αδυναμία της αγοράς» υφίσταται εάν, αφημένες στην τύχη τους, οι αγορές δεν κατορθώνουν, χωρίς παρέμβαση, να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία. Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, όταν ορισμένες επενδύσεις δεν αναλαμβάνονται ακόμη και αν το οικονομικό όφελος για την κοινωνία υπερβαίνει το κόστος⁽⁵⁰⁾. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις και η συνολική αποδοτικότητα μπορεί να βελτιωθεί με προσαρμογή των οικονομικών κινήτρων των επιχειρήσεων. Στον ευρυζωνικό τομέα, μια μορφή αδυναμίας της αγοράς συνδέεται με τις θετικές εξωγενείς επιδράσεις. Αυτές οι εξωγενείς επιδράσεις προκύπτουν όταν οι φορείς της αγοράς δεν εσωτερικεύουν εξ ολοκλήρου τα οφέλη του ενεργειών τους. Παραδείγματος χάρη, η διαθεσιμότητα ευρυζωνικών δικτύων προετοιμάζει το έδαφος για την παροχή περισσότερων υπηρεσιών και για καινοτομίες, που αμφότερες είναι πιθανόν να αποβούν επωφελείς σε περισσότερους χρήστες από τους άμεσους επενδυτές και συνδρομητές του δικτύου. Ως εκ τούτου, το αποτέλεσμα στην αγορά θα ήταν να πραγματοποιούνται ανεπαρκείς ιδιωτικές επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα.
- (38) Λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της πληθυσμιακής πυκνότητας, η ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων είναι γενικά πιο αποδοτική εκεί όπου η δυναμική ζήτηση είναι υψηλότερη και συγκεντρωμένη, δηλαδή σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Εξαιτίας του υψηλού πάγιου κόστους της επένδυσης, το ανά μονάδα κόστος αυξάνεται σημαντικά με τη μείωση της πληθυσμιακής πυκνότητας⁽⁵¹⁾. Ως εκ τούτου, όταν τα ευρυζωνικά δίκτυα χρησιμοποιούνται με εμπορικούς όρους έχουν την τάση να καλύπτουν επικερδώς μέρος μόνο του πληθυσμού. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζεται στο ψηφιακό θεματολόγιο, η ευρεία και οικονομικά προσιτή πρόσβαση στις ευρυζωνικές συνδέσεις δημιουργεί θετικές εξωγενείς επιδράσεις λόγω της ικανότητάς της να επιταχύνει την ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Σε περίπτωση που η αγορά δεν παρέχει επαρκή ευρυζωνική κάλυψη ή σε περίπτωση που οι συνθήκες πρόσβασης δεν είναι ικανοποιητικές, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν, κατά συνέπεια, να συμβάλουν στη διόρθωση αυτής της αδυναμίας της αγοράς.
- (39) Ένας δεύτερος πιθανός στόχος κοινού συμφέροντος συνδέεται με την επίτευξη κοινωνικής ισότητας. Οι κυβερνήσεις έχουν την επιλογή να παρέμβουν για να διορθώσουν κοινωνικές ή περιφερειακές ανισότητες που προκαλούνται από τα αποτελέσματα της αγοράς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κρατικές ενισχύσεις για τις ευρυζωνικές συνδέσεις μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη στόχων ισότητας, δηλαδή ως μέσο για να βελτιωθεί η πρόσβαση σε ένα ουσιώδες μέσο επικοινωνίας και συμμετοχής στην κοινωνία, καθώς και να ενισχυθεί η ελευθερία της έκφρασης όλων των μελών της κοινωνίας, με αποτέλεσμα να βελτιωθεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή.
3. Καταλληλότητα των κρατικών ενισχύσεων ως μέσου πολιτικής και σχεδιασμός του μέτρου
- (40) Η κρατική παρέμβαση για τη στήριξη των ευρυζωνικών δικτύων μπορεί να πραγματοποιηθεί σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο ή σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης⁽⁵²⁾. Συνεπώς, ο συντονισμός των διαφόρων παρεμβάσεων έχει ουσιαστική σημασία για την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων και έλλειψης συνοχής. Για να εξασφαλιστεί η συνεκτικότητα και ο συντονισμός των τοπικών παρεμβάσεων, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί υψηλός βαθμός διαφάνειας των τοπικών πρωτοβουλιών.
- (41) Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να καταρτίζουν σχέδια εθνικής εμβέλειας συμβατά με τις βασικές αρχές που διέπουν τις δημόσιες πρωτοβουλίες, καθώς και να προσδιορίζουν τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των

⁽⁵⁰⁾ Ωστόσο, το γεγονός ότι μια συγκεκριμένη επιχείρηση δεν είναι σε θέση να αναλάβει ένα σχέδιο χωρίς ενίσχυση δεν υποδηλώνει την ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς. Για παράδειγμα, η απόφαση μιας επιχείρησης να μην επενδύσει σε ένα σχέδιο χαμηλής αποδοτικότητας ή σε μια περιοχή όπου υπάρχει περιορισμένη ζήτηση στην αγορά και/ή χαμηλή ανταγωνιστικότητα κόστους, δεν μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ανεπάρκειας, αλλά μάλλον ένδειξη καλής λειτουργίας της αγοράς.

⁽⁵¹⁾ Τα δορυφορικά συστήματα έχουν επίσης κόστος ανά μονάδα, αλλά σε μεγαλύτερη κλίμακα και, επομένως, τείνουν να είναι πιο ανεξάρτητα έναντι της πληθυσμιακής πυκνότητας.

⁽⁵²⁾ Για δημοτική και περιφερειακή χρηματοδότηση, βλ. τις αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις SA.33420 (11/N) — Γερμανία, *Breitband Lohr am Main*, N 699/09 — Ισπανία, *Desarrollo del programa de infraestructuras de telecomunicaciones en la Región de Murcia*.

σχεδιαζόμενων δικτύων όποτε αυτό είναι δυνατό και σεβόμενα τις αρμοδιότητες και ιδιαιτερότητες ⁽⁵³⁾. Τα εθνικά καθεστώτα-πλαίσια για την ευρυζωνική ανάπτυξη εξασφαλίζουν συνεκτικότητα στη χρήση των δημοσίων πόρων, μειώνουν τον διοικητικό φόρτο για τις μικρότερες χορηγούσες αρχές και επιταχύνουν την εφαρμογή των μεμονωμένων μέτρων ενίσχυσης. Επίσης, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να παρέχουν, σε κεντρικό επίπεδο, σαφή καθοδήγηση για την εφαρμογή των ευρυζωνικών έργων που χρηματοδοτούνται με κρατικές ενισχύσεις.

- (42) Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των ΕΡΑ στον σχεδιασμό επωφελών για τον ανταγωνισμό μέτρων κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη της ευρυζωνικής ανάπτυξης. Οι ΕΡΑ έχουν αποκτήσει τεχνικές γνώσεις και εμπειρογνώσια χάρη στον κεντρικό ρόλο που τους έχουν αναθέσει οι τομεακές κανονιστικές ρυθμίσεις ⁽⁵⁴⁾. Οι ΕΡΑ μπορούν καλύτερα από κάθε άλλο φορέα να προσφέρουν βοήθεια στις δημόσιες αρχές όσον αφορά τα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων και θα πρέπει να ζητείται η γνώμη τους κατά τον προσδιορισμό των περιοχών-στόχων. Θα πρέπει επίσης να ζητείται η γνώμη τους για τον προσδιορισμό των χονδρικών τιμών πρόσβασης και των προϋποθέσεων, καθώς και για την επίλυση διαφορών μεταξύ των αιτούντων πρόσβαση και του φορέα εκμετάλλευσης της επιδοτούμενης υποδομής. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χορηγούν στις ΕΡΑ τους πόρους που χρειάζονται για να μπορούν να παρέχουν αυτήν τη στήριξη. Αν κρίνεται αναγκαίο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν κατάλληλη νομική βάση για τη συμμετοχή των ΕΡΑ στα ευρυζωνικά έργα που χρηματοδοτούνται με κρατικές ενισχύσεις. Σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, οι ΕΡΑ (εθνικές ρυθμιστικές αρχές) θα πρέπει να εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές για τις τοπικές αρχές που να περιλαμβάνουν συστάσεις σχετικά με την ανάλυση της αγοράς, τα προϊόντα πρόσβασης χονδρικής και τις αρχές τιμολόγησης, λαμβανομένων υπόψη του κανονιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και των σχετικών συστάσεων που εκδίδει η Επιτροπή ⁽⁵⁵⁾.
- (43) Εκτός από τη συμμετοχή των ΕΡΑ, οι Εθνικές Αρχές Ανταγωνισμού μπορούν επίσης να παρέχουν χρήσιμες συμβουλές όσον αφορά καθεστώτα-πλαίσια μεγάλης κλίμακας, ώστε να συμβάλουν στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους φορείς που υποβάλλουν προσφορές και στην αποφυγή της χορήγησης δυσανάλογα υψηλού μεριδίου κρατικών πόρων σε έναν φορέα, πράγμα που θα ενίσχυε την (ενδεχομένως ήδη δεσπόζουσα) θέση του στην αγορά ⁽⁵⁶⁾. Εκτός από τον ρόλο των ΕΡΑ, ορισμένα κράτη μέλη συστήνουν εθνικά κέντρα δεξιοτήτων για να βοηθήσουν τις μικρές, τοπικές αρχές να σχεδιάσουν κατάλληλα μέτρα κρατικών ενισχύσεων και να εξασφαλίσουν συνοχή κατά την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως προβλέπεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ⁽⁵⁷⁾.
- (44) Για τον κατάλληλο σχεδιασμό του μέτρου, το κριτήριο στάθμισης απαιτεί ακόμη να είναι η κρατική ενίσχυση ενδεδειγμένο μέσο πολιτικής για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Από την άποψη αυτή, οι εκ των προτέρων ρυθμίσεις, παρότι έχουν διευκολύνει σε πολλές περιπτώσεις την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων σε αστικές και πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές, μπορεί να μην αποτελούν επαρκές μέτρο που να επιτρέπει την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών, ιδίως σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές όπου η εγγενής αποδοτικότητα της επένδυσης είναι χαμηλή ⁽⁵⁸⁾. Με τον ίδιο τρόπο, τα μέτρα υπέρ των ευρυζωνικών συνδέσεων από πλευράς ζήτησης (όπως συνδύαση για τους τελικούς χρήστες), παρότι μπορεί να συμβάλουν θετικά στη διείσδυση των ευρυζωνικών συνδέσεων ⁽⁵⁹⁾, δεν μπορούν πάντοτε να επιλύσουν την έλλειψη ευρυζωνικών υποδομών ⁽⁶⁰⁾. Ως εκ τούτου, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπάρχει ενδεχομένως άλλη λύση από τη χορήγηση κρατικής χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της έλλειψης ευρυζωνικής συνδεσιμότητας. Οι χορηγούσες αρχές λαμβάνουν επίσης υπόψη (επανα)κατανομές ραδιοφάσματος που οδηγούν σε ενδεχόμενη ανάπτυξη δικτύων στις στοχοθετημένες περιοχές, γεγονός που θα μπορούσε να εξασφαλίσει την επίτευξη των στόχων των αρχών χωρίς την παροχή άμεσων επιχορηγήσεων.

⁽⁵³⁾ Συχνά τα κράτη μέλη κοινοποιούν προγράμματα-πλαίσια που περιγράφουν τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί δημοτική ή περιφερειακή χρηματοδότηση για ευρυζωνική ανάπτυξη. Βλ. παραδείγματα χάρη N 62/10 — Φινλανδία *High speed broadband construction aid in sparsely populated areas of Finland*, N 53/10 Γερμανία, *Federal framework programme on duct support*, ή N 30/10 — Σουηδία, *State aid to Broadband within the framework of the rural development program*.

⁽⁵⁴⁾ Για την παραπομπή, βλ. ανωτέρω υποσημείωση 5.

⁽⁵⁵⁾ Τούτο αναμένεται ότι θα αυξήσει τη διαφάνεια, θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο των τοπικών αρχών και μπορεί να σημαίνει ότι οι ΕΡΑ δεν θα πρέπει να αναλύουν κάθε υπόθεση κρατικής ενίσχυσης χωριστά.

⁽⁵⁶⁾ Βλ. παραδείγματος χάρη τη γνώμη αριθ. 12-A-02 της 17ης Ιανουαρίου 2012 σχετικά με αίτημα γνωμοδότησης της επιτροπής οικονομίας, βιώσιμης ανάπτυξης και χωροταξίας της Γερουσίας σχετικά με το πλαίσιο παρέμβασης των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον τομέα της ανάπτυξης δικτύων πολύ υψηλής ταχύτητας (γνώμη της Γαλλικής Αρχής Ανταγωνισμού σχετικά με την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων πολύ υψηλής ταχύτητας).

⁽⁵⁷⁾ Βλ. για παράδειγμα τις αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις N 237/08, *Broadband support in Niedersachsen*, Γερμανία ή SA.33671 *Broadband Delivery UK*, Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽⁵⁸⁾ Βλ. παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 473/07 — Ιταλία, *Broadband connection for Alto Adige* — απόφαση N 570/07 Γερμανία, *Broadband in rural areas of Baden-Württemberg*.

⁽⁵⁹⁾ Ειδικότερα, για να προαχθεί η εφαρμογή των ήδη διαθέσιμων ευρυζωνικών λύσεων, είτε πρόκειται για σταθερά ή ασύρματα επίγεια δίκτυα, διαθέσιμα σε τοπικό επίπεδο, είτε για ευρέως διαδεδομένες δορυφορικές λύσεις.

⁽⁶⁰⁾ Βλ. παραδείγματος χάρη, την απόφαση της Επιτροπής N 222/06 — Ιταλία, *Aid to bridge the digital divide in Sardinia*.

4. Λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου

- (45) Όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου του μέτρου, πρέπει να εξεταστεί αν η συγκεκριμένη επένδυση για τη δημιουργία ευρυζωνικού δικτύου δεν θα είχε αναληφθεί στο ίδιο χρονικό διάστημα χωρίς κρατική ενίσχυση. Όταν ένας φορέας υπόκειται σε ορισμένες υποχρεώσεις για την κάλυψη της περιοχής-στόχου⁽⁶¹⁾, μπορεί να μην είναι επιλέξιμος για χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, δεδομένου ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν θεωρείται πιθανό να λειτουργεί ως κίνητρο.

5. Περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο

- (46) Κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα των κοινοποιούμενων μέτρων, η Επιτροπή επεσήμανε ορισμένους αναγκαίους όρους για την ελαχιστοποίηση των κρατικών ενισχύσεων και των δυνητικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού όπως εξηγείται αναλυτικότερα στα επόμενα τμήματα.

6. Περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις

- (47) Η μεταβολή της συμπεριφοράς του δικαιούχου λόγω της ενίσχυσης ενδέχεται επίσης να έχει αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό και το εμπόριο. Η σοβαρότητα της στρέβλωσης του ανταγωνισμού μπορεί να αξιολογηθεί με βάση τις επιπτώσεις στους ανταγωνιστές. Αν οι ανταγωνιστές διαπιστώσουν ότι, εξαιτίας της ενίσχυσης, μειώνεται η αποδοτικότητα της προηγούμενης επένδυσής τους, μπορεί να αποφασίσουν να μειώσουν τις μελλοντικές τους επενδύσεις ή να αποσυρθούν εντελώς από την αγορά⁽⁶²⁾. Επιπλέον, όταν ο δικαιούχος της ενίσχυσης που πρόκειται να επιλεγεί κατόπιν διαδικασίας προκήρυξης διαγωνισμού είναι πιθανόν επιχείρηση που κατέχει ήδη ή ενδέχεται να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στην αγορά λόγω της χρηματοδοτούμενης από το κράτος επένδυσης, το μέτρο ενίσχυσης θα μπορούσε να εξασθενίσει την ανταγωνιστική πίεση που μπορούν να ασκήσουν οι ανταγωνιστές. Εξάλλου, αν ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης ή οι όροι που συνδέονται με αυτό (συμπεριλαμβανομένης της μεθόδου χρηματοδότησης όταν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του) συνεπάγεται αδιάρρηκτη παράβαση της νομοθεσίας της ΕΕ, η ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβίβαστη με την εσωτερική αγορά⁽⁶³⁾.

7. Διαφάνεια

- (48) Οι ενισχύσεις χορηγούνται με διαφανή τρόπο· ειδικότερα, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη, οι οικονομικοί παράγοντες, το ενδιαφερόμενο κοινό και η Επιτροπή έχουν εύκολη πρόσβαση σε όλες τις σχετικές πράξεις και τις δέουσες πληροφορίες που αφορούν την εν λόγω ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει των εν λόγω διατάξεων. Οι λεπτομέρειες των απαιτήσεων διαφάνειας καθορίζονται στην παράγραφο (78).

8. Η συνολική διαδικασία εξισορρόπησης και οι προϋποθέσεις συμβατότητας για τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού

- (49) Ένα προσεκτικά σχεδιασμένο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το συνολικό ισοζύγιο των αποτελεσμάτων του μέτρου είναι θετικό.
- (50) Ειδικότερα, το αποτέλεσμα του μέτρου κρατικής ενίσχυσης μπορεί να περιγραφεί ως μεταβολή δραστηριότητας σε σύγκριση με ό,τι θα συνέβαινε χωρίς την ενίσχυση. Οι θετικές επιπτώσεις της ενίσχυσης συνδέονται άμεσα με την αλλαγή συμπεριφοράς του αποδέκτη. Η αλλαγή αυτή θα πρέπει να επιτρέπει την επίτευξη του επιθυμητού στόχου κοινού ενδιαφέροντος. Στον ευρυζωνικό τομέα, η ενίσχυση οδηγεί στην ανάπτυξη νέας υποδομής που δεν θα υπήρχε διαφορετικά, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόσθετη χωρητικότητα και ταχύτητα στην αγορά, καθώς και χαμηλότερες τιμές και μεγαλύτερο φάσμα επιλογών για τους καταναλωτές, υψηλότερη ποιότητα και καινοτομία. Αυτό θα οδηγήσει επίσης σε μεγαλύτερη πρόσβαση των καταναλωτών σε διαδικτυακούς πόρους και, σε συνδυασμό με την αυξημένη προστασία των καταναλωτών στον τομέα αυτόν, είναι πιθανό να τονωθεί η αύξηση της ζήτησης. Αυτό θα συμβάλει στην ολοκλήρωση της Ψηφιακής Ενιαίας Αγοράς και θα αποφέρει οφέλη στην οικονομία της ΕΕ συνολικά.
- (51) Ένα επιδοτούμενο δίκτυο θα πρέπει να είναι σε θέση να εξασφαλίσει «ουσιαστική αλλαγή» όσον αφορά την διαθεσιμότητα ευρυζωνικών συνδέσεων. Ουσιαστική αλλαγή σημειώνεται εάν ως αποτέλεσμα της δημόσιας

⁽⁶¹⁾ Αυτό μπορεί για παράδειγμα να ισχύει, για τους φορείς κινητής τηλεφωνίας LTE (*long-term evolution*) ή για τις προηγμένες επιχειρήσεις LTE με στόχους κάλυψης βάσει των όρων της αδειας τους, στην περιοχή στόχο. Με τον ίδιο τρόπο, εάν ένας φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί υποχρέωση παροχής καθολικής υπηρεσίας λάβει αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας, δεν είναι δυνατή η χορήγηση συμπληρωματικής κρατικής ενίσχυσης για τη χρηματοδότηση του ίδιου δικτύου.

⁽⁶²⁾ Αυτό το είδος αποτελεσμάτων αναφέρεται και ως «παραγκωνισμός».

⁽⁶³⁾ Για παράδειγμα, βλ. υπόθεση C-156/98 Γερμανία κατά Επιτροπής Συλλογή 2000, σ. I-6857, σκέψη 78 και υπόθεση C-333/07 *Régie Networks* Συλλογή 2008, σ. I-10807, σκέψεις 94-116.

παρέμβασης 1) πραγματοποιούνται σημαντικές νέες επενδύσεις στο ευρυζωνικό δίκτυο ⁽⁶⁴⁾ από τον επιλεγέντα υποψήφιο και 2) η επιδοτούμενη υποδομή δημιουργεί σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά από πλευράς διαθεσιμότητας ευρυζωνικών υπηρεσιών και χωρητικότητας ⁽⁶⁵⁾, ταχύτητας και ανταγωνισμού ⁽⁶⁶⁾. Η ουσιαστική αλλαγή πρέπει να συγκρίνεται με περιπτώσεις επέκτασης υφιστάμενων ή προγραμματιζόμενων με συγκεκριμένο τρόπο δικτύων

- (52) Εξάλλου, για να διασφαλιστεί η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, πρέπει να πληρούνται ορισμένοι όροι κατά τον σχεδιασμό του μέτρου ενίσχυσης, όπως ορίζεται κατωτέρω στο τμήμα 3.4.
- (53) Για να διασφαλιστεί περαιτέρω ο περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, η Επιτροπή ενδέχεται να απαιτήσει να υπόκεινται σε χρονικό περιορισμό (συνήθως 4 έτη ή λιγότερο) και σε αξιολόγηση ορισμένα καθεστώτα, προκειμένου να εξακριβώσει 1) εάν οι παραδοχές και προϋποθέσεις που οδήγησαν στην απόφαση συμβατότητας έχουν υλοποιηθεί· 2) η αποτελεσματικότητα του μέτρου ενίσχυσης υπό το πρίσμα των προκαθορισμένων στόχων· 3) οι επιπτώσεις του στις αγορές και τον ανταγωνισμό και για να διασφαλιστεί ότι, κατά τη διάρκεια του καθεστώτος ενίσχυσης, δεν προκύπτουν αδικαιολόγητες στρεβλωτικές επιπτώσεις αντίθετες προς τα συμφέροντα της Ένωσης ⁽⁶⁷⁾. Λαμβανομένων υπόψη των στόχων του και, για να μην επιβληθεί δυσανάλογη επιβάρυνση στα κράτη μέλη και στα μικρότερα σχέδια ενίσχυσης, τούτο εφαρμόζεται μόνο σε εθνικά καθεστώτα ενισχύσεων και καθεστώτα με μεγάλο προϋπολογισμό ενισχύσεων, τα οποία περιέχουν καινοτόμα χαρακτηριστικά, ή στις περιπτώσεις που προβλέπονται σημαντικές αλλαγές στην αγορά, ή σημαντικές τεχνολογικές ή κανονιστικές αλλαγές. Η αξιολόγηση διεξάγεται από εμπειρογνώμονα ανεξάρτητο από την κρατική αρχή που χορηγεί την κρατική ενίσχυση με βάση κοινή μεθοδολογία ⁽⁶⁸⁾ και δημοσιοποιείται. Η αξιολόγηση υποβάλλεται στην Επιτροπή σε εύθετο χρόνο, ώστε να καθίσταται δυνατή η εκτίμηση της πιθανής παράτασης του μέτρου ενίσχυσης και οπωσδήποτε κατά τη λήξη του καθεστώτος. Το ακριβές πεδίο εφαρμογής και οι ακριβείς τρόποι της αξιολόγησης καθορίζονται στην απόφαση έγκρισης του μέτρου ενίσχυσης. Κάθε μεταγενέστερο μέτρο ενίσχυσης με παρόμοιο στόχο λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα αυτής της αξιολόγησης.
- (54) Εάν από το κριτήριο στάθμισης προκύψει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις είναι περισσότερες από τα οφέλη, η Επιτροπή δύναται να απαγορεύσει την ενίσχυση ή να ζητήσει διορθωτική δράση η οποία θα αφορά είτε τον σχεδιασμό της ενίσχυσης, είτε τη ζημία που προκαλείται στον ανταγωνισμό.

3. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

3.1. Είδη ευρυζωνικών δικτύων

- (55) Για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων, στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές γίνεται διάκριση μεταξύ βασικών δικτύων και δικτύων NGA (πρόσβασης νέας γενιάς).
- (56) Πολλές διαφορετικές τεχνολογικές πλατφόρμες μπορούν να θεωρηθούν βασικά ευρυζωνικά δίκτυα, περιλαμβανομένων των ασύμμετρων ψηφιακών συνδρομητικών γραμμών (μέχρι σύνδεση δικτύων ADSL2+), των μη ενισχυμένων καλωδίων (π.χ. DOCSIS 2.0), των κινητών δικτύων τρίτης γενιάς (UMTS) και των δορυφορικών συστημάτων.

⁽⁶⁴⁾ Παραδείγματος χάρι, οι οριακές επενδύσεις που συνδέονται απλώς με την αναβάθμιση των ενεργών συνιστωσών του δικτύου δεν θα πρέπει να θεωρούνται επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση. Με τον ίδιο τρόπο, παρά το γεγονός ότι ορισμένες τεχνολογίες αναβάθμισης χαλκού (όπως η ανυσματική διακοπή) ενδέχεται να αυξάνουν τις δυνατότητες των υφιστάμενων δικτύων, μπορεί να μην απαιτούν σημαντικές επενδύσεις σε νέες υποδομές και, κατά συνέπεια, δεν θεωρούνται επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση.

⁽⁶⁵⁾ Για παράδειγμα μια αναβάθμιση από βασικό δίκτυο σε ευρυζωνικό δίκτυο NGA. Επίσης, ορισμένες αναβαθμίσεις του δικτύου NGA (όπως η επέκταση της συνδεσιμότητας μέσω οπτικών ινών πλησιέστερα προς τον τελικό χρήστη) θα μπορούσαν να αποτελέσουν ουσιαστική αλλαγή. Στις περιοχές που υπάρχουν ήδη ευρυζωνικά δίκτυα, το κριτήριο της ουσιαστικής αλλαγής θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι η κρατική ενίσχυση δεν οδηγεί σε διπλασιασμό των υφιστάμενων υποδομών. Με τον ίδιο τρόπο, μια μικρή, σταδιακή αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών, παραδείγματος χάρι από 12 Mbps σε 24 Mbps, δεν είναι πιθανό να οδηγήσει στην αύξηση της ικανότητας παροχής υπηρεσιών (και είναι πιθανό ότι θα ευνοούσε δυσανάλογα τον υφιστάμενο φορέα εκμετάλλευσης).

⁽⁶⁶⁾ Το επιδοτούμενο δίκτυο θα πρέπει να είναι επωφελές για τον ανταγωνισμό, δηλαδή να επιτρέπει την αποτελεσματική πρόσβαση σε διάφορα επίπεδα της υποδομής κατά τον τρόπο που υποδεικνύεται στην παράγραφο (77) και, στην περίπτωση της παροχής στήριξης για την ανάπτυξη δικτύων NGA, όπως υποδεικνύεται στην παράγραφο 3.10.

⁽⁶⁷⁾ Βλ. για παράδειγμα την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.33671 — *Broadband Delivery UK*, Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽⁶⁸⁾ Η κοινή μεθοδολογία μπορεί να παρέχεται από την Επιτροπή.

- (57) Στο σημερινό στάδιο ανάπτυξης της αγοράς και τεχνολογικής ανάπτυξης ⁽⁶⁹⁾, τα δίκτυα NGA είναι δίκτυα πρόσβασης που βασίζονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε οπτικά στοιχεία ⁽⁷⁰⁾ και που είναι ικανά να παρέχουν ευρυζωνικές υπηρεσίες πρόσβασης με βελτιωμένα χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τα υφιστάμενα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα ⁽⁷¹⁾.
- (58) Τα δίκτυα NGA θεωρείται ότι διαθέτουν τουλάχιστον τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: i) παρέχουν με αξιοπιστία υπηρεσίες σε πολύ υψηλή ταχύτητα ανά συνδρομητή μέσω οπτικής (ή ισοδύναμης τεχνολογίας) οπτι-σθόζευξης αρκετά κοντά στις εγκαταστάσεις του χρήστη για να εξασφαλίζεται η πραγματική παροχή της πολύ υψηλής ταχύτητας· ii) υποστηρίζουν πληθώρα προηγμένων ψηφιακών υπηρεσιών, περιλαμβανομένων συγκλινουσών υπηρεσιών που βασίζονται αποκλειστικά στο πρωτόκολλο Ίντερνετ (IP), και iii) έχουν σημαντικά υψηλότερες ταχύτητες αναφόρτωσης (σε σύγκριση με τα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα). Στο σημερινό στάδιο ανάπτυξης της αγοράς και τεχνολογικής ανάπτυξης, τα δίκτυα NGA είναι: i) δίκτυα πρόσβασης με οπτικές ίνες (FTTx) ⁽⁷²⁾, ii) προηγμένα αναβαθμισμένα καλωδιακά δίκτυα ⁽⁷³⁾ και iii) ορισμένα προηγμένα ασύρματα δίκτυα πρόσβασης ικανά να παρέχουν αξιόπιστες υψηλές ταχύτητες ανά συνδρομητή ⁽⁷⁴⁾.
- (59) Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε πιο μακροπρόθεσμη βάση τα δίκτυα NGA αναμένεται να εκτοπίσουν τα υφιστάμενα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα και όχι απλώς να τα αναβαθμίσουν. Στο μέτρο που τα δίκτυα NGA απαιτούν διαφορετική αρχιτεκτονική δικτύου, με την οποία θα παρέχονται ευρυζωνικές υπηρεσίες αισθητά καλύτερης ποιότητας σε σχέση με τις σημερινές, καθώς και πληθώρα υπηρεσιών που δεν θα μπορούσαν να υποστηριχθούν από τα σημερινά ευρυζωνικά δίκτυα, είναι πιθανό στο μέλλον να ανακύψουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιοχών που θα καλύπτονται και εκείνων που δεν καλύπτονται από τα δίκτυα NGA ⁽⁷⁵⁾.
- (60) Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ελεύθερα το είδος της παρέμβασής τους, με την προϋπόθεση ότι αυτή είναι σύμφωνη με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορεί να αποφασίσουν να χρηματοδοτήσουν τα λεγόμενα δίκτυα νέας γενιάς, δηλαδή δίκτυα οπτι-σθόζευξης που δεν φθάνουν στον τελικό χρήστη. Τα δίκτυα αυτά αποτελούν στοιχείο απαραίτητο για τους τηλεπικοινωνιακούς φορείς λιανικής, ώστε να παρέχουν υπηρεσίες πρόσβασης στους τελικούς χρήστες. Αυτά τα είδη δικτύων είναι σε θέση να υποστηρίζουν τόσο τα βασικά δίκτυα όσο και τα δίκτυα τύπου NGA ⁽⁷⁶⁾: η επιλογή του είδους της υποδομής για το «τελευταίο χιλιόμετρο», που επιτρέπει τη σύνδεση με δίκτυο οπτι-σθόζευξης αποτελεί (επενδυτική) απόφαση των τηλεπικοινωνιακών φορέων ⁽⁷⁷⁾. Οι δημόσιες αρχές μπορεί επίσης να αποφασίσουν να αναλάβουν την εκτέλεση των έργων πολιτικού μηχανικού (όπως εκκαφές σε εκτάσεις του δημοσίου, κατασκευή αγωγών κ.λπ.) ώστε να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η ανάπτυξη, από τους συγκεκριμένους φορείς εκμετάλλευσης, των δικών τους στοιχείων δικτύου. Εξάλλου, οι δημόσιες αρχές μπορεί επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προσφύγουν σε δορυφορικές λύσεις, εφόσον το κρίνουν ενδεδειγμένο.

⁽⁶⁹⁾ Λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής ανάπτυξης, στο μέλλον μπορεί και άλλες τεχνολογίες να είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες NGA.

⁽⁷⁰⁾ Οι ομοαξονικές, ασύρματες και κινητές τεχνολογίες κάνουν χρήση, σε ορισμένο βαθμό, υποδομής υποστηρίξεως με οπτικές ίνες, γεγονός που τις καθιστά παρεμφερείς, σε επίπεδο σχεδιασμού, με ένα καλωδιακό δίκτυο που χρησιμοποιεί τον χαλκό για να παράσχει υπηρεσία στο τμήμα του τελευταίου χιλιομέτρου που δεν καλύπτεται από τις ίνες.

⁽⁷¹⁾ Η τελική σύνδεση με τον τελικό χρήστη μπορεί να εξασφαλιστεί τόσο από ενσύρματες όσο και από ασύρματες τεχνολογίες. Λόγω της ραγδαίας εξέλιξης των προηγμένων ασύρματων τεχνολογιών, όπως η LTE-Advanced και λόγω της εντεινόμενης εξάπλωσης των τεχνολογιών LTE ή Wi-Fi, η ασύρματη σταθερή πρόσβαση NGA (που βασίζεται, παραδείγματος χάρη, σε μια προσαρμοσμένη ενδεχομένως κινητή ευρυζωνική τεχνολογία) θα μπορούσε να αποτελέσει βιώσιμη εναλλακτική λύση σε ορισμένα καλωδιακά δίκτυα NGA (για παράδειγμα, τα δίκτυα FTTCab — χρήση ινών μέχρι το οδικό κυτίο) εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Δεδομένου ότι το ασύρματο μέσο «μοιράζεται» (η ταχύτητα ανά χρήστη εξαρτάται από τον αριθμό των συνδεδεμένων χρηστών στην καλυπτόμενη περιοχή) και υπόκειται από τη φύση του στις διακυμάνσεις των περιβαλλοντικών συνθηκών, προκειμένου να παράσχει αξιόπιστα τις ελάχιστες ταχύτητες καταφόρτωσης ανά συνδρομητή που μπορούν να αναμένονται από ένα δίκτυο NGA, τα σταθερά ασύρματα δίκτυα NGA μπορεί να πρέπει να αναπτυχθούν σε ορισμένο βαθμό πυκνότητας και/ή με προηγμένες συνδέσεις (όπως π.χ. οι κατευθυνόμενες και/ή οι πολλαπλές κεραίες). Η ασύρματη πρόσβαση νέας γενιάς που θα βασίζεται σε προσαρμοσμένη κινητή ευρυζωνική τεχνολογία πρέπει επίσης να διασφαλίζει στους χρήστες σε σταθερή θέση το απαιτούμενο επίπεδο ποιότητας υπηρεσίας, εξυπηρετώντας παράλληλα κάθε άλλο νομαδικό συνδρομητή στη συγκεκριμένη περιοχή.

⁽⁷²⁾ Ο όρος FTTx αναφέρεται στα δίκτυα FTTC, FTTN, FTTP, FTTH και FTTB.

⁽⁷³⁾ Με τη χρήση τουλάχιστον του πρότυπου καλωδιακού διαποδιαμορφωτή (modem) «DOCSIS 3.0».

⁽⁷⁴⁾ Βλ. για παράδειγμα την απόφαση της Επιτροπής της υπόθεση SA.33671 *Broadband Delivery UK*, Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽⁷⁵⁾ Αν σήμερα οι διαφορές μεταξύ μιας περιοχής στην οποία παρέχονται μόνον υπηρεσίες Διαδικτύου στενής ζώνης (επιλεγόμενης γραμμής) και μιας άλλης στην οποία υπάρχει ευρυζωνική σύνδεση δηλώνουν ότι η πρώτη είναι «λευκή» περιοχή, θα πρέπει επίσης να θεωρείται «λευκή» η περιοχή η οποία στερείται ευρυζωνικής υποδομής προσεχούς γενιάς, αλλά παρά ταύτα διαθέτει βασική ευρυζωνική υποδομή.

⁽⁷⁶⁾ Σε σύγκριση με άλλα δίκτυα που δεν φθάνουν στον τελικό χρήστη (όπως το FTTC), ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της υποδομής οπτι-σθόζευξης NGN είναι ότι είναι ανοικτή για διασύνδεση με άλλα δίκτυα.

⁽⁷⁷⁾ Απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 407/09 — Ισπανία — *Optical fibre Catalonia (Xarxa Oberta)*.

3.2. Η διάκριση μεταξύ λευκών, γκριζών και μαύρων περιοχών όσον αφορά τα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα

- (61) Προκειμένου να αξιολογηθούν η αδυναμία της αγοράς και οι στόχοι ισότητας, μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ του είδους των περιοχών που ενδέχεται να αποτελέσουν στόχο. Η διάκριση αυτή επεξηγείται στα ακόλουθα τμήματα. Κατά τον προσδιορισμό των περιοχών-στόχων, στις περιπτώσεις που η δημόσια παρέμβαση περιορίζεται στο τμήμα οπισθόζευξης του δικτύου, κατά την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων θα λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση που επικρατεί τόσο στις αγορές οπισθόζευξης όσο και στις αγορές πρόσβασης⁽⁷⁸⁾.
- (62) Τα διαφορετικά κριτήρια που δικαιολογούν τις δημόσιες παρεμβάσεις σε αυτές τις γεωγραφικές περιοχές περιγράφονται κατωτέρω.
- (63) Για τον προσδιορισμό των γεωγραφικών περιοχών ως λευκών, γκριζών ή μαύρων όπως περιγράφεται κατωτέρω, η χορηγούσα αρχή πρέπει να προσδιορίσει αν υπάρχουν ευρυζωνικές υποδομές στην περιοχή-στόχο. Για να διασφαλιστεί περαιτέρω ότι η δημόσια παρέμβαση δεν διαταράσσει τις ιδιωτικές επενδύσεις, οι αρχές που χορηγούν τις ενισχύσεις θα πρέπει να ελέγχουν εάν οι ιδιωτικοί επενδυτές έχουν συγκεκριμένα σχέδια για την ανάπτυξη ίδιας υποδομής στο εγγύς μέλλον. Με τον όρο «εγγύς μέλλον» νοείται περίοδος τριών ετών⁽⁷⁹⁾. Αν η χορηγούσα αρχή χρειαστεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για την ανάπτυξη της επιδοτούμενης υποδομής, το ίδιο χρονικό διάστημα θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί και για την εκτίμηση της ύπαρξης εμπορικών επενδυτικών σχεδίων.
- (64) Για να επαληθεύσει ότι κανένας ιδιώτης επενδυτής δεν σχεδιάζει να αναπτύξει τη δική του υποδομή στο εγγύς μέλλον, η χορηγούσα αρχή θα πρέπει να δημοσιεύσει περιλήψη του σχεδιαζόμενου μέτρου ενίσχυσης και να καλέσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- (65) Υπάρχει ο κίνδυνος μια απλή «εκδήλωση ενδιαφέροντος» από μέρους ιδιώτη επενδυτή να καθυστερήσει την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών στην περιοχή-στόχο, αν, στη συνέχεια, δεν πραγματοποιηθεί καμία επένδυση ενώ ταυτόχρονα η δημόσια παρέμβαση έχει ανασταλεί. Η χορηγούσα αρχή θα πρέπει επομένως, πριν αναβάλει τη δημόσια παρέμβαση, να ζητήσει από τον ιδιώτη επενδυτή να αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Οι δεσμεύσεις αυτές θα πρέπει να διασφαλίζουν την πραγματοποίηση σημαντικής προόδου στη διάρκεια της τριετούς περιόδου ή στη διάρκεια της μεγαλύτερης χρονικής περιόδου που προβλέπεται ενδεχομένως για την ενισχυόμενη επένδυση. Μπορεί ακόμη να ζητηθεί από τον αντίστοιχο φορέα εκμετάλλευσης να συνάψει αντίστοιχη σύμβαση στην οποία θα καθορίζονται οι δεσμεύσεις για την ανάπτυξη του δικτύου. Η σύμβαση αυτή μπορεί να προβλέπει ορισμένα «ορόσημα» τα οποία θα πρέπει να επιτευχθούν στη διάρκεια της τριετούς περιόδου⁽⁸⁰⁾, καθώς και υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη συντελούμενη πρόοδο. Αν ένα ορόσημο δεν επιτευχθεί, η χορηγούσα αρχή μπορεί να προωθήσει τα σχέδιά της για δημόσια παρέμβαση. Ο κανόνας αυτός ισχύει τόσο για τα βασικά δίκτυα όσο και για τα δίκτυα NGA.

«Λευκές περιοχές»: προώθηση στόχων εδαφικής συνοχής και οικονομικής ανάπτυξης

- (66) «Λευκές περιοχές» είναι εκείνες στις οποίες δεν υπάρχει καμία ευρυζωνική υποδομή και είναι απίθανο να αναπτυχθεί στο εγγύς μέλλον. Οι στόχοι της Επιτροπής για το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη προβλέπουν πλήρη κάλυψη των βασικών ευρυζωνικών υπηρεσιών στην ΕΕ έως το 2013 και ταχύτητα τουλάχιστον 30 Mbps έως το 2020. Αποτελεί συνεπώς προτεραιότητα η διασφάλιση έγκαιρων επενδύσεων σε περιοχές που δεν καλύπτονται ακόμη επαρκώς. Η Επιτροπή αναγνωρίζει, επομένως, ότι με την παροχή οικονομικής στήριξης για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε περιοχές που δεν διαθέτουν επί του παρόντος ευρυζωνικές συνδέσεις, τα κράτη μέλη επιδιώκουν πραγματικούς στόχους συνοχής και οικονομικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, η παρέμβασή τους είναι πιθανό να συμβαδίζει με το κοινό συμφέρον, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο σημείο 1.9 κατωτέρω⁽⁸¹⁾.

⁽⁷⁸⁾ Αποφάσεις της Επιτροπής στην υπόθεση N 407/09 — Ισπανία — *Optical fibre Catalonia (Xarxa Oberta)* και στην υπόθεση SA.33438 — Πολωνία, *Broadband network for Eastern Poland*.

⁽⁷⁹⁾ Η τριετής περίοδος αρχίζει από τη στιγμή της δημοσίευσης του προγραμματιζόμενου μέτρου ενίσχυσης.

⁽⁸⁰⁾ Στο πλαίσιο αυτό, ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι εντός της τριετούς περιόδου θα καλύψει σημαντικό μέρος του σχετικού εδάφους και πληθυσμού. Για παράδειγμα, η χορηγούσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από κάθε φορέα που εκδηλώνει ενδιαφέρον για τη δημιουργία δικής του υποδομής στην περιοχή-στόχο να υποβάλει εντός δύο μηνών αξιόπιστο επιχειρηματικό σχέδιο, δικαιολογητικά όπως π.χ. σύμβαση λήψης τραπεζικού δανείου, καθώς και λεπτομερές χρονοδιάγραμμα του σχεδίου ανάπτυξης του δικτύου. Επιπλέον, εντός δώδεκα μηνών θα πρέπει να ξεκινήσει η επένδυση και να ληφθεί άδεια για τα περισσότερα από τα δικαιώματα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση του σχεδίου. Κάθε εξάμηνο μπορούν να συμφωνούνται πρόσθετα «ορόσημα» σχετικά με την πρόοδο του μέτρου.

⁽⁸¹⁾ Βλ., για παράδειγμα, τις αποφάσεις της Επιτροπής στην υπόθεση N 607/09 — Ιρλανδία, *Rural Broadband Reach*, ή στην υπόθεση N 172/09 — Σλοβενία, *Broadband development in Slovenia*.

«Γκρίζες περιοχές»: ανάγκη διεξοδικότερης αξιολόγησης

- (67) «Γκρίζες περιοχές» είναι εκείνες στις οποίες δραστηριοποιείται ένας φορέας εκμετάλλευσης δικτύου και είναι απίθανο να αναπτυχθεί άλλο δίκτυο ⁽⁸²⁾ στο εγγύς μέλλον. Η ύπαρξη και μόνο ενός φορέα εκμετάλλευσης δικτύου ⁽⁸³⁾ δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι δεν υφίσταται αδυναμία της αγοράς ή πρόβλημα συνοχής. Αν ο συγκεκριμένος φορέας εκμετάλλευσης διαθέτει ισχύ στην αγορά (μονοπώλιο) ενδέχεται να παρέχει στους πολίτες ένα συνδυασμό ποιότητας υπηρεσίας και τιμών που δεν είναι ο βέλτιστος. Ορισμένες κατηγορίες χρηστών μπορεί να μην εξυπηρετούνται ικανοποιητικά ή, ελλείψει ρυθμιζόμενων τιμολογίων πρόσβασης χονδρικής, ενδέχεται οι λιανικές τιμές να είναι υψηλότερες από εκείνες που χρεώνονται για την παροχή των ίδιων υπηρεσιών σε πιο ανταγωνιστικές, αλλά συγκρίσιμες, περιοχές ή περιφέρειες της χώρας. Επιπροσθέτως, αν οι προοπτικές εισόδου εναλλακτικών φορέων εκμετάλλευσης στην αγορά είναι περιορισμένες, ενδεχόμενο μέτρο θα ήταν ενδεχομένως η χρηματοδότηση εναλλακτικής υποδομής ⁽⁸⁴⁾.
- (68) Εξάλλου, σε περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται ήδη ένας φορέας εκμετάλλευσης δικτύου, οι επιδοτήσεις για την κατασκευή εναλλακτικού δικτύου θα μπορούσαν να στρεβλώσουν τη δυναμική της αγοράς. Συνεπώς, η κρατική στήριξη για την εγκατάσταση ευρυζωνικών δικτύων σε «γκρίζες» περιοχές δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που καταδεικνύεται σαφώς παρατεταμένη αδυναμία της αγοράς. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται διεξοδικότερη ανάλυση και προσεκτική αξιολόγηση της συμβατότητας.
- (69) Οι γκρίζες περιοχές θα μπορούσαν να είναι επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις συμβατότητας του τμήματος 1.9, αν αποδειχθεί ότι i) δεν παρέχονται κατάλληλες ή προσιτές από οικονομική άποψη υπηρεσίες για την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών ή των επαγγελματικών χρηστών ⁽⁸⁵⁾ και ότι ii) δεν υπάρχουν λιγότερο στρεβλωτικά μέτρα (συμπεριλαμβανομένων των εκ των προτέρων ρυθμίσεων) για την επίτευξη των ίδιων στόχων.
- (70) Για να διαπιστώσει αν πληρούνται τα κριτήρια i) και ii), η Επιτροπή θα αξιολογήσει ειδικότερα αν:
- a) οι συνολικές συνθήκες της αγοράς δεν είναι ικανοποιητικές, ξεετάζοντας, μεταξύ άλλων, το επίπεδο των τρεχουσών τιμών ευρυζωνικών υπηρεσιών, το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται στους τελικούς χρήστες (οικιακούς και επαγγελματικούς χρήστες), καθώς και τους σχετικούς όρους,
  - β) αν δεν υπάρχει εκ των προτέρων κανονιστικό πλαίσιο επιβαλλόμενο από εθνική ρυθμιστική αρχή (EPA), αν δεν παρέχεται αποτελεσματική πρόσβαση στο δίκτυο σε τρίτα μέρη ή αν οι όροι πρόσβασης δεν συμβάλλουν στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό,
  - γ) αν υπάρχουν συνολικοί φραγμοί εισόδου που αποκλείουν τη δυνητική είσοδο άλλων φορέων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ⁽⁸⁶⁾, και

⁽⁸²⁾ Η ίδια εταιρεία ενδέχεται να εκμεταλλεύεται χωριστά σταθερά και κινητά δίκτυα στην ίδια περιοχή, αλλά το γεγονός αυτό δεν θα αλλάξει το «χρώμα» της εν λόγω περιοχής.

⁽⁸³⁾ Η κατάσταση από πλευράς ανταγωνισμού αξιολογείται σύμφωνα με τον αριθμό των φορέων εκμετάλλευσης της υφιστάμενης υποδομής. Στην απόφαση N 330/10 της Επιτροπής — Γαλλία, *Programme national Très Haut Débit*, αποφασήθηκε ότι η ύπαρξη πολλών λιανικών παρόχων σε ένα δίκτυο (περιλαμβανομένης της αποδεσμοποίησης τοπικού βρόχου) δεν μετατρέπει την περιοχή σε μαύρη, αλλά ότι παραμένει γκρίζα, δεδομένου ότι υπάρχει μόνο μία υποδομή. Παράλληλα, η ύπαρξη ανταγωνιστικών φορέων εκμετάλλευσης (σε επίπεδο λιανικής) θα θεωρηθεί ένδειξη ότι, αν και γκρίζα, η επίμαχη περιοχή ενδέχεται να μην είναι προβληματική όσον αφορά την ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς. Θα πρέπει να προσκομιστούν πειστικές αποδείξεις για τα προβλήματα παροχής πρόσβασης ή για την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας.

⁽⁸⁴⁾ Στην απόφασή της στην υπόθεση N 131/05 — Ηνωμένο Βασίλειο, «FibreSpeed Broadband Project Wales», η Επιτροπή έπρεπε να εκτιμήσει κατά πόσον η χρηματοδοτική στήριξη που χορήγησαν οι οσαλικές αρχές για την κατασκευή ενός δικτύου οπτικής ίνας, ανοικτού και ουδέτερου, το οποίο θα συνέδεε 14 βιομηχανικά πάρκα, θα εξακολουθούσε να θεωρείται συμβιβασίμη ακόμη και αν οι στοχευόμενες τοποθεσίες εξυπηρετούνταν ήδη από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, ο οποίος παρείχε ρυθμιζόμενες από απόψεως τιμής μισθωμένες γραμμές. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι μισθωμένες γραμμές που παρείχε ο κατεστημένος φορέας ήταν πολύ ακριβές, σχεδόν απρόσιτες από οικονομικής απόψεως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Βλ. επίσης απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 890/06 — Γαλλία, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit* και απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 284/05 — Ιρλανδία, *Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks (MANs)*, phases II and III.

⁽⁸⁵⁾ Εκτός από τις προδιαγραφές της παραγράφου (68), οι χορηγούσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη δείκτες όπως ο βαθμός διείσδυσης των υπηρεσιών με τα υψηλότερα επίπεδα επιδόσεων, η χρέωση υπερβολικά υψηλών τιμών για υπηρεσίες υψηλών επιδόσεων (συμπεριλαμβανομένων των μισθωμένων γραμμών για τελικούς χρήστες, όπως εξηγείται στην προηγούμενη υποσημείωση), γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να αποθαρρύνει τη χρήση και την καινοτομία, ή η ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που απαιτούν επιδόσεις μεγαλύτερες από εκείνες που προσφέρονται στο υφιστάμενο δίκτυο. Όταν στην περιοχή-στόχο εξυπηρετείται ήδη επαρκώς ένα σημαντικό ποσοστό χρηστών (νοικοκυριών και επιχειρήσεων), πρέπει να εξασφαλίζεται ότι η δημόσια παρέμβαση δεν θα οδηγήσει σε αδικαιολόγητη κατασκευή νέας υποδομής που θα υποσκελίζει την ήδη υφιστάμενη. Στην περίπτωση αυτή, η δημόσια παρέμβαση μπορεί να περιορίζεται μόνο σε μέτρα για το «έλλειμμα χρηματοδότησης».

⁽⁸⁶⁾ Για παράδειγμα, αν το ήδη υφιστάμενο ευρυζωνικό δίκτυο δημιουργήθηκε βάσει προνομιακής χρήσης/πρόσβασης σε αγωγούς στους οποίους άλλοι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης ή από κοινού χρήσης.

δ) αν τυχόν μέτρα που έλαβε ή επανορθωτικά μέτρα που επέβαλαν η αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή ή η αρχή ανταγωνισμού όσον αφορά τον υφιστάμενο πάροχο υπηρεσιών δικτύου δεν μπόρεσαν να επιλύσουν αυτά τα προβλήματα.

- (71) Μόνον οι γκρίζες περιοχές που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας που προαναφέρθηκαν θα υποβάλλονται στο κριτήριο συμβατότητας που περιγράφεται στο τμήμα 3.4.

«Μαύρες περιοχές»: δεν απαιτείται κρατική παρέμβαση

- (72) Όταν σε μια δεδομένη γεωγραφική ζώνη υπάρχουν ή θα υπάρξουν στο εγγύς μέλλον τουλάχιστον δύο βασικά ευρυζωνικά δίκτυα διαφορετικών φορέων εκμετάλλευσης και οι ευρυζωνικές υπηρεσίες παρέχονται με ανταγωνιστικούς όρους (ανταγωνισμός υποδομών⁽⁸⁷⁾), μπορεί να υποτεθεί ότι δεν υφίσταται αδυναμία της αγοράς. Ως εκ τούτου, οι πιθανότητες να επιφέρει η κρατική παρέμβαση περισσότερα οφέλη είναι πολύ περιορισμένες. Αντιθέτως, η κρατική στήριξη για τη χρηματοδότηση της κατασκευής πρόσθετου ευρυζωνικού δικτύου με συγκρίσιμες δυνατότητες θα οδηγήσει, καταρχήν, σε απαράδεκτη στρέβλωση του ανταγωνισμού, καθώς και σε παραγκωνισμό των ιδιωτών επενδυτών. Ως εκ τούτου, εφόσον δεν καταδεικνύεται σαφώς η αδυναμία της αγοράς, η Επιτροπή θα τηρεί αρνητική στάση έναντι μέτρων για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης πρόσθετης ευρυζωνικής υποδομής σε «μαύρες περιοχές»⁽⁸⁸⁾.

3.3. Η διάκριση μεταξύ λευκών, γκρίζων και μαύρων περιοχών όσον αφορά τα δίκτυα NGA

- (73) Ο διαχωρισμός που έγινε ανωτέρω στο τμήμα 3.2 μεταξύ «λευκών», «γκρίζων» και «μαύρων» περιοχών είναι επίσης σημαντικός για την αξιολόγηση του συμβιβασμού των κρατικών ενισχύσεων υπέρ των δικτύων NGA με την εσωτερική αγορά δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

- (74) Επί του παρόντος, με την αναβάθμιση του ενεργού εξοπλισμού, ορισμένα προηγμένα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα μπορούν επίσης να στηρίξουν ορισμένες ευρυζωνικές υπηρεσίες οι οποίες στο μέλλον ενδέχεται να παρέχονται από δίκτυα NGA (μεταξύ των οποίων υπηρεσίες τριπλής παροχής) και να συμβάλουν έτσι στην επίτευξη των στόχων του ψηφιακού θεματολογίου. Ενδέχεται, ωστόσο, να εμφανιστούν νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν θα είναι δυνατό να υποκατασταθούν ούτε από πλευράς ζήτησης ούτε από πλευράς προσφοράς και τα οποία θα απαιτούν χωρητικότητα, αξιοπιστία και σημαντικά υψηλότερες ταχύτητες αναφόρτωσης και καταφόρτωσης που θα υπερβαίνουν τα υψηλότερα φυσικά όρια της βασικής ευρυζωνικής υποδομής.

«Λευκές περιοχές NGA»

- (75) Ως εκ τούτου, για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων ως προς τα δίκτυα NGA, «λευκή περιοχή NGA» θα πρέπει να θεωρείται η περιοχή στην οποία δεν υπάρχουν προς το παρόν δίκτυα NGA ούτε είναι πιθανό να δημιουργηθούν από ιδιώτες επενδυτές εντός τριών ετών σύμφωνα με τις παραγράφους 61 έως 62. Μια τέτοια περιοχή είναι επιλέξιμη για κρατική ενίσχυση προς NGA υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται τα κριτήρια συμβατότητας που αναφέρονται στα τμήματα 3.4 και 3.5.

«Γκρίζες περιοχές NGA»

- (76) Μια περιοχή θα πρέπει να θεωρείται «γκρίζα περιοχή NGA» όταν υπάρχει ή θα αναπτυχθεί κατά τα προσεχή τρία έτη μόνο ένα δίκτυο NGA⁽⁸⁹⁾ και κανένας φορέας εκμετάλλευσης δεν σχεδιάζει την ανάπτυξη δικτύου NGA κατά τα προσεχή τρία έτη. Όταν εκτιμάται το κατά πόσον και άλλοι επενδυτές σε υπηρεσίες δικτύου θα μπορούσαν να αναπτύξουν πρόσθετα δίκτυα NGA σε δεδομένη περιοχή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα υφιστάμενα κανονιστικά ή νομοθετικά μέτρα που έχουν ενδεχομένως μειώσει τους φραγμούς εγκατάστασης ανάλογων δικτύων (πρόσβαση σε αγωγούς, κοινή χρήση υποδομής κ.λπ.). Η Επιτροπή θα πρέπει να

⁽⁸⁷⁾ Αν υπάρχει μόνο μία υποδομή, ακόμη και αν η υποδομή αυτή χρησιμοποιείται — μέσω αποδεσμοποίησης (ULL) — από διάφορες επιχειρήσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών, θεωρείται ότι πρόκειται για ανταγωνιστική γκρίζα περιοχή. Δεν θεωρείται «μαύρη περιοχή» κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών. Βλ. επίσης την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.31316 *Programme national «Très haut débit»*, Γαλλία.

⁽⁸⁸⁾ Βλ. απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Ιουλίου 2006, όσον αφορά το μέτρο ενίσχυσης C 35/05 (πρώην N 59/05) που προτίθενται να λάβουν οι Κάτω Χώρες σχετικά με την κατασκευή ευρυζωνικού δικτύου στο Arpingedam (EE L 86 της 27.3.2007, σ. 1). Στην απόφαση αυτή, η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι ανταγωνιστικές πιέσεις της συγκεκριμένης αγοράς δεν ελήφθησαν δόντως υπόψη. Ειδικότερα, τόνισε ότι η ολλανδική αγορά ευρυζωνικών δικτύων ήταν μια ταχέως εξελισσόμενη αγορά στην οποία οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων καλωδιακής τηλεόρασης και των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου, επρόκειτο να καθιερώσουν την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών πολύ υψηλής χωρητικότητας χωρίς καμία κρατική στήριξη.

⁽⁸⁹⁾ Η ίδια εταιρεία ενδέχεται να εκμεταλλεύεται χωριστά σταθερά και ασύρματα δίκτυα NGA στην ίδια περιοχή, αλλά το γεγονός αυτό δεν θα αλλάξει το «χρώμα» της εν λόγω περιοχής.

πραγματοποιήσει διεξοδικότερη ανάλυση για να εξακριβώσει αν χρειάζεται κρατική παρέμβαση, δεδομένου ότι η κρατική παρέμβαση σε τέτοιες περιοχές εμπεριέχει υψηλό κίνδυνο παραγκωνισμού υφιστάμενων επενδυτών και στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα διενεργήσει την αξιολόγησή της βάσει των όρων συμβατότητας που θεσπίζουν οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

«Μαύρες περιοχές NGA»

- (77) Αν σε μια συγκεκριμένη περιοχή υπάρχουν ή πρόκειται να αναπτυχθούν κατά τα τρία προσεχή έτη τουλάχιστον δύο δίκτυα NGA διαφορετικών φορέων εκμετάλλευσης, η περιοχή θα πρέπει να θεωρείται «μαύρη περιοχή NGA». Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κρατική στήριξη για ένα πρόσθετο χρηματοδοτούμενο από το κράτος ισοδύναμο δίκτυο NGA στις περιοχές αυτές είναι πιθανό να στρεβλώσει σοβαρά τον ανταγωνισμό και είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

3.4. Σχεδιασμός του μέτρου και ανάγκη περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (78) Κάθε κρατική παρέμβαση για τη στήριξη ανάπτυξης ευριζωνικών δικτύων θα πρέπει να πληροί όλες τις αρχές συμβατότητας που περιγράφονται ανωτέρω στο τμήμα 2.5, συμπεριλαμβανομένου του στόχου κοινού συμφέροντος, της ύπαρξης αδυναμίας της αγοράς, της καταλληλότητας και του χαρακτήρα κινήτρου του μέτρου. Όσον αφορά τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, εκτός από την κατάδειξη του τρόπου με τον οποίο επιτυγχάνεται ουσιαστική αλλαγή σε όλες τις περιπτώσεις (σε λευκές, γκριζές και μαύρες περιοχές)⁽⁹⁰⁾, πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες αναγκαίες προϋποθέσεις, ώστε να καταδειχθεί η αναλογικότητα του μέτρου. Η μη εκπλήρωση οποιοδήποτε από αυτούς τους όρους πιθανότατα θα απαιτήσει εμπειριστατωμένη αξιολόγηση⁽⁹¹⁾ η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

α) *Λεπτομερής χαρτογράφηση και ανάλυση της κάλυψης*: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν σαφώς ποιες γεωγραφικές περιοχές θα καλύπτονται από το συγκεκριμένο μέτρο στήριξης⁽⁹²⁾, ει δυνατόν σε συνεργασία με τους αρμόδιους εθνικούς οργανισμούς. Η διαβούλευση με την ΕΡΑ ενθαρρύνεται, αλλά είναι προαιρετική. Παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής αναδεικνύουν τη χρησιμότητα δημιουργίας μιας κεντρικής βάσης δεδομένων της διαθέσιμης υποδομής σε εθνικό επίπεδο, ούτως ώστε να αυξηθεί η διαφάνεια και να μειωθεί το κόστος εφαρμογής μικρότερων, τοπικών έργων. Τα κράτη μέλη έχουν την ελευθερία να ορίζουν τις περιοχές-στόχους, ωστόσο, καλό θα ήταν, πριν από την προκήρυξη του διαγωνισμού, να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές συνθήκες κατά τον καθορισμό των σχετικών περιοχών⁽⁹³⁾.

β) *Δημόσια διαβούλευση*: τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν την κατάλληλη δημοσιότητα στα κύρια χαρακτηριστικά του μέτρου και στον κατάλογο των περιοχών-στόχων, δημοσιεύοντας τις σχετικές πληροφορίες του έργου και καλώντας τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Η δημοσίευση σε κεντρικό δικτυακό τόπο σε εθνικό επίπεδο θα διασφαλίσει καταρχήν ότι οι πληροφορίες τίθενται στη διάθεση όλων των ενδιαφερόμενων τρίτων μερών. Επαληθεύοντας επίσης τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης σε δημόσια διαβούλευση, τα κράτη μέλη ελαχιστοποιούν, αφενός, τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε σχέση με τους υφιστάμενους παρόχους και με εκείνους που έχουν ήδη επενδυτικά έργα για το εγγύς μέλλον και, αφετέρου, επιτρέπουν στους επενδυτές αυτούς να προγραμματίσουν τις δραστηριότητές τους⁽⁹⁴⁾. Η λεπτομερής χαρτογράφηση και η διεξοδική διαβούλευση όχι μόνο εξασφαλίζουν υψηλό βαθμό διαφάνειας, αλλά και χρησιμεύουν ως ουσιαστικό εργαλείο για τον καθορισμό της ύπαρξης «λευκών», «γκριζών» και «μαύρων» περιοχών⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁰⁾ Βλ. παράγραφο (68) ανωτέρω.

⁽⁹¹⁾ Η διεξοδική αξιολόγηση ενδέχεται να απαιτήσει την κίνηση διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

⁽⁹²⁾ Η χαρτογράφηση αυτή θα πρέπει να γίνεται βάσει των νοικοκυριών που εξυπηρετούνται από μια συγκεκριμένη υποδομή δικτύου και όχι βάσει του πραγματικού αριθμού νοικοκυριών ή πελατών που είναι συνδεδεμένοι ως συνδρομητές.

⁽⁹³⁾ Για παράδειγμα, οι υπερβολικά μικρές περιοχές-στόχοι ενδεχομένως δεν παρέχουν επαρκή οικονομικά κίνητρα στους φορείς της αγοράς ώστε να υποβάλουν προσφορά για την ενίσχυση, ενώ οι πολύ μεγάλες περιοχές θα μείωναν ενδεχομένως το ανταγωνιστικό αποτέλεσμα της διαδικασίας επιλογής. Πολλές διαδικασίες προκήρυξης διαγωνισμών επιτρέπουν επίσης σε επιχειρήσεις διαφορετικών δυνατοτήτων να λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις, ούτως ώστε να μην ενισχεται περαιτέρω το μερίδιο αγοράς ενός φορέα εκμετάλλευσης (που κατέχει ήδη δεσπόζουσα θέση) από μέτρα κρατικής ενίσχυσης, τα οποία θα μπορούσαν να ευνοήσουν μεγάλους ανταγωνιστές ή να αποθαρρύνουν τεχνολογίες που θα ήταν ανταγωνιστικές κυρίως σε μικρότερες περιοχές-στόχους.

⁽⁹⁴⁾ Σε περίπτωση που μπορεί να αποδειχθεί ότι υφιστάμενοι φορείς δεν παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες σε δημόσια αρχή για τους σκοπούς της αιτούμενης χαρτογράφησης, η αρχή αυτή θα πρέπει να βασιστεί μόνο στις πληροφορίες που έχουν τεθεί στη διάθεσή της.

⁽⁹⁵⁾ Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 266/08 — Γερμανία, *Broadband in rural areas of Bayern*.

- γ) **Διαδικασία επιλογής με προκήρυξη διαγωνισμού:** Όποτε οι χορηγούσες αρχές επιλέγουν έναν τρίτο φορέα εκμετάλλευσης για να εγκαταστήσει και να θέσει σε λειτουργία την επιδοτούμενη υποδομή ⁽⁹⁶⁾, η διαδικασία επιλογής πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με το πνεύμα και τις αρχές των οδηγιών της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις ⁽⁹⁷⁾. Εξασφαλίζει διαφάνεια για όλους τους επενδυτές που επιθυμούν να υποβάλουν προσφορά για την υλοποίηση και/ή τη διαχείριση του επιδοτούμενου σχεδίου. Η ίση και άνευ διακρίσεων μεταχείριση όλων των υποψηφίων και τα αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις. Η διαδικασία επιλογής με προκήρυξη διαγωνισμού είναι μια μέθοδος που επιτρέπει τη μείωση του δημοσιονομικού κόστους και την ελαχιστοποίηση των δυνητικών κρατικών ενισχύσεων, ενώ ταυτόχρονα μειώνει τον επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου στον βαθμό που η επιλογή του δικαιούχου δεν είναι εκ των προτέρων γνωστή ⁽⁹⁸⁾. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν διαφανή διαδικασία ⁽⁹⁹⁾ και ανταγωνιστικό αποτέλεσμα ⁽¹⁰⁰⁾ και πρέπει να χρησιμοποιούν ειδικό κεντρικό δικτυακό τόπο σε εθνικό επίπεδο για να δημοσιεύουν όλες τις εν εξελίξει διαδικασίες διαγωνισμών σχετικά με τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που αφορούν τις ευρυζωνικές συνδέσεις ⁽¹⁰¹⁾.
- δ) **Πλέον συμφέρουσα προσφορά:** Στο πλαίσιο μιας διαδικασίας με προκήρυξη διαγωνισμού, η αρχή που χορηγεί την ενίσχυση θεσπίζει ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης βάσει των οποίων αξιολογούνται οι υποβαλλόμενες προσφορές. Στα κριτήρια αυτά μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνονται η επιτευχθείσα γεωγραφική κάλυψη ⁽¹⁰²⁾, η βιωσιμότητα της τεχνολογικής επιλογής ή ο αντίκτυπος της προτεινόμενης λύσης στον ανταγωνισμό ⁽¹⁰³⁾. Τέτοια ποιοτικά κριτήρια πρέπει να σταθμίζονται έναντι του αιτούμενου ποσού ενίσχυσης. Προκειμένου να μειωθεί το ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης, υπό ποιοτικά παρόμοιες, αν όχι ταυτόσημες, συνθήκες, ο υποψήφιος που ζητεί το χαμηλότερο ποσό ενίσχυσης θα πρέπει καταρχήν να λαμβάνει περισσότερα μόρια προτεραιότητας κατά τη συνολική αξιολόγηση της προσφοράς του. Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να καθορίζει πάντοτε εκ των προτέρων τη σχετική σημασία που θα δώσει σε καθένα από τα επιλεγέντα (ποιοτικά) κριτήρια.
- ε) **Τεχνολογική ουδετερότητα:** Δεδομένου ότι υπάρχουν διαφορετικές τεχνολογικές λύσεις για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών, ο διαγωνισμός δεν θα πρέπει να ευνοεί ή να αποκλείει καμιά συγκεκριμένη τεχνολογία ή πλατφόρμα δικτύου. Οι προσφέροντες πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προτείνουν την παροχή των ζητούμενων ευρυζωνικών υπηρεσιών χρησιμοποιώντας ή συνδυάζοντας τις τεχνολογικές λύσεις που κρίνουν πλέον κατάλληλες. Βάσει των αντικειμενικών κριτηρίων του διαγωνισμού, η χορηγούσα αρχή έχει το δικαίωμα να επιλέξει στη συνέχεια την καταλληλότερη τεχνολογική λύση ή συνδυασμό τεχνολογικών λύσεων. Κατ' αρχήν, η καθολική κάλυψη μεγαλύτερων περιοχών-στόχων μπορεί να επιτευχθεί με συνδυασμό τεχνολογιών.
- στ) **Χρήση υφιστάμενων υποδομών:** Δεδομένου ότι η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των υφιστάμενων υποδομών είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που καθορίζουν το κόστος της ευρυζωνικής διάδοσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους προσφέροντες να προσφεύγουν σε τυχόν διαθέσιμες υφιστάμενες υποδομές ώστε να αποφεύγουν την άσκοπη και περιττή σπατάλη πόρων και να

⁽⁹⁶⁾ Η κατάσταση είναι διαφορετική όταν η δημόσια αρχή αποφασίσει να αναπτύξει και να διαχειριστεί το δίκτυο άμεσα (ή μέσω οντότητας πλήρους ιδιοκτησίας της) όπως στην απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 330/10 — Γαλλία *Programme national très haut débit* και στην υπόθεση SA.33807 (11/N) — Ιταλία, *National Broadband Plan*. Στην απόφαση αυτή, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα ανταγωνιστικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν μετά την ελευθέρωση του τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών της Ένωσης, και ιδίως ο ανταγωνισμός που υφίσταται σήμερα στη λιανική αγορά ευρυζωνικών συνδέσεων, στην περίπτωση επιδοτούμενων δικτύων διαχειριζόμενων από το δημόσιο 1) οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου κρατικής ιδιοκτησίας πρέπει να περιορίσουν τη δραστηριότητά τους στις προκαθορισμένες περιοχές-στόχους και να μην επεκταθούν σε άλλες ελαστικές από εμπορική άποψη περιφέρειες, 2) η δημόσια αρχή πρέπει να περιορίσει τη δραστηριότητά της ώστε να διατηρήσει την παθητική υποδομή και να χορηγήσει πρόσβαση σε αυτήν, αλλά δεν πρέπει να ασκεί ανταγωνισμό στα επίπεδα λιανικής με εμπορικούς φορείς εκμετάλλευσης και 3) να υπάρχει λογιστικός διαχωρισμός μεταξύ των πόρων που χρησιμοποιούνται για την εκμετάλλευση των δικτύων και των άλλων πόρων που τίθενται στη διάθεση της δημόσιας αρχής.

⁽⁹⁷⁾ Οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114).

⁽⁹⁸⁾ Βλ. για παράδειγμα, τις αποφάσεις της Επιτροπής στην υπόθεση N 475/07 — Ιρλανδία, «National Broadband Scheme (NBS)», και στην υπόθεση N 157/06 — Ηνωμένο Βασίλειο, «South Yorkshire Digital region Broadband Project».

⁽⁹⁹⁾ Όταν το αντικείμενο της διαδικασίας είναι δημόσια σύμβαση που καλύπτεται από τις οδηγίες της ΕΕ 2004/17/EK ή 2004/18/EK σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, η προκήρυξη δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα ούτως ώστε να διασφαλίζεται η άσκηση ανταγωνισμού ευρωπαϊκής εμβέλειας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των οδηγιών αυτών. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τα στοιχεία που αφορούν τον διαγωνισμό θα πρέπει να δημοσιοποιούνται τουλάχιστον σε εθνικό κλίμακα.

⁽¹⁰⁰⁾ Στην περίπτωση που μια διαδικασία με προκήρυξη διαγωνισμού δεν οδηγεί σε επαρκή αριθμό υποψηφίων, ο υπολογισμός του κόστους που προτείνει ο επιτυχών υποψήφιος μπορεί να τεθεί υπό εξέταση από εξωτερικό ελεγκτή.

⁽¹⁰¹⁾ Αν, για τεχνικούς λόγους, δεν είναι εφικτή η δημιουργία εθνικού δικτυακού τόπου, θα πρέπει να να προβλέπονται περιφερειακοί δικτυακοί τόποι. Οι δικτυακοί αυτοί τόποι θα πρέπει να είναι διασυνδεδεμένοι μεταξύ τους.

⁽¹⁰²⁾ Από την άποψη της γεωγραφικής περιοχής, όπως ορίζεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

⁽¹⁰³⁾ Για παράδειγμα, οι τοπολογίες δικτύων που επιτρέπουν πλήρη και αποτελεσματική αποδεσμοποίηση μπορούν να λαμβάνουν περισσότερα μόρια. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο παρόν στάδιο ανάπτυξης της αγοράς, η σημειο-σημειακή τοπολογία οδηγεί περισσότερο σε μακροπρόθεσμο ανταγωνισμό σε σύγκριση με την σημειο-πολυσημειακή τοπολογία, μολονότι το κόστος ανάπτυξης είναι συγκρίσιμο, ιδίως στις αστικές περιοχές. Τα σημειο-πολυσημειακά δίκτυα θα είναι σε θέση να παρέχουν πλήρη και αποτελεσματική αποδεσμοποίηση μόνον εφόσον η πρόσβαση σε δίκτυο WDM-PON τυποποιηθεί και καταστεί υποχρεωτική βάσει των εφαρμοστέων κανονιστικών πλαισίων.

μειώνουν το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης. Κάθε φορέας εκμετάλλευσης που κατέχει ή ελέγχει υποδομή (ανεξάρτητα από το αν αυτή όντως χρησιμοποιείται) στην περιοχή-στόχο, και ο οποίος επιθυμεί να συμμετάσχει στον διαγωνισμό, θα πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: i) να ενημερώσει τη χορηγούσα αρχή και την EPA σχετικά με την εν λόγω υποδομή στη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης· ii) να παρέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες και πρόσβαση στους άλλους προσφέροντες σε χρονική στιγμή που θα τους επιτρέπει να συμπεριλάβουν την υποδομή αυτή στην προσφορά τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν μια εθνική βάση δεδομένων σχετικά με τις διαθέσιμες υφιστάμενες υποδομές που θα μπορούσαν να επαναχρησιμοποιηθούν για τη διάδοση της ευρυζωνικής σύνδεσης.

- ζ) **Πρόσβαση χονδρικής:** Η αποτελεσματική πρόσβαση χονδρικής τρίτων μερών σε επιδοτούμενη ευρυζωνική υποδομή αποτελεί απαραίτητη συνιστώσα κάθε μέτρου κρατικής ενίσχυσης που στηρίζει την ευρυζωνικότητα. Ειδικότερα, η πρόσβαση χονδρικής επιτρέπει σε τρίτους φορείς εκμετάλλευσης να ανταγωνίζονται με τον επιλεγέντα υποψήφιο (όταν ο τελευταίος δραστηριοποιείται και σε επίπεδο λιανικής), με αποτέλεσμα να ενισχύονται η επιλογή και ο ανταγωνισμός στους τομείς τους οποίους αφορά το μέτρο και, παράλληλα, να αποφεύγεται η δημιουργία περιφερειακών μονοπωλίων παροχής υπηρεσιών. Ο όρος αυτός, ο οποίος εφαρμόζεται μόνο στους δικαιούχους κρατικών ενισχύσεων, δεν υπόκειται σε καμία προηγούμενη ανάλυση της αγοράς κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας-πλαisiού⁽¹⁰⁴⁾. Το είδος των υποχρεώσεων πρόσβασης χονδρικής που επιβάλλονται στα επιδοτούμενα δίκτυα θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με το χαρτοφυλάκιο των υποχρεώσεων πρόσβασης που καθορίζονται βάσει του τομεακού κανονισμού⁽¹⁰⁵⁾. Κατ' αρχήν, οι επιδοτούμενες εταιρείες θα πρέπει να παρέχουν ευρύτερο φάσμα προϊόντων πρόσβασης χονδρικής από εκείνα που ορίζουν οι EPA βάσει του τομεακού κανονισμού για τους φορείς εκμετάλλευσης που διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά⁽¹⁰⁶⁾, δεδομένου ότι, προκειμένου ο δικαιούχος της ενίσχυσης να αναπτύξει τη δική του υποδομή, δεν χρησιμοποιεί μόνο τους ίδιους πόρους αλλά και τα χρήματα των φορολογουμένων⁽¹⁰⁷⁾. Τέτοια πρόσβαση χονδρικής θα πρέπει να χορηγείται το ταχύτερο δυνατόν πριν από την έναρξη λειτουργίας του δικτύου⁽¹⁰⁸⁾.

Η αποτελεσματική πρόσβαση χονδρικής στην επιδοτούμενη υποδομή⁽¹⁰⁹⁾ θα πρέπει να παρέχεται για χρονικό διάστημα τουλάχιστον επτά ετών. Αν κατά τη λήξη της επταετούς περιόδου ο φορέας της συγκεκριμένης υποδομής ορίζεται από την EPA βάσει του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου, ως διαθέτων σημαντική ανταγωνιστική ισχύ στη συγκεκριμένη αγορά, θα πρέπει να επιβληθούν υποχρεώσεις πρόσβασης σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι EPA ή άλλοι αρμόδιοι εθνικοί φορείς ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν οδηγίες προς τις χορηγούσες αρχές σχετικά με τις αρχές που πρέπει να διέπουν τους όρους και τα τιμολόγια πρόσβασης σε επίπεδο χονδρικής. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική πρόσβαση, οι ίδιοι όροι πρόσβασης ισχύουν για το σύνολο του επιδοτούμενου δικτύου, συμπεριλαμβανομένων των μερών του εν λόγω δικτύου όπου έχουν χρησιμοποιηθεί οι υφιστάμενες υποδομές⁽¹¹⁰⁾. Οι υποχρεώσεις πρόσβασης θα πρέπει να ενισχύονται ανεξάρτητα από τυχόν αλλαγή όσον αφορά την ιδιοκτησία, τη διαχείριση ή την εκμετάλλευση της επιδοτούμενης υποδομής.

- η) **Τιμολόγηση πρόσβασης χονδρικής:** Η θέσπιση κριτηρίων αναφοράς αποτελεί σημαντικό εργαλείο μέσω του οποίου εξασφαλίζεται ότι η χορηγούμενη ενίσχυση θα συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών αγοράς όμοιων με εκείνες που επικρατούν σε άλλες ανταγωνιστικές αγορές ευρυζωνικών υπηρεσιών. Οι τιμές πρόσβασης χονδρικής θα πρέπει να βασίζονται στις αρχές τιμολόγησης που καθορίζει η EPA και σε

⁽¹⁰⁴⁾ Εξάλλου, στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη τάσσονται υπέρ ενός διαχειριστικού μοντέλου στο οποίο η επιδοτούμενη ευρυζωνική υποδομή παρέχει μόνο χονδρικές, και όχι λιανικές, υπηρεσίες πρόσβασης σε τρίτους, οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μειώνονται ακόμη περισσότερο, δεδομένου ότι ένα τέτοιο μοντέλο διαχείρισης δικτύου συμβάλλει στην αποφυγή δυνητικά περίπλοκων προβλημάτων συμπίεσης περιθωρίων και συγκαλυμμένων μορφών διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση. Βλ. για παράδειγμα την υπόθεση SA.30317 High-speed broadband in Portugal.

⁽¹⁰⁵⁾ Εφόσον το μέτρο κρατικής ενίσχυσης καλύπτει τη χρηματοδότηση νέων στοιχείων παθητικής υποδομής, όπως οι αγωγοί ή οι πυλώνες, θα πρέπει επίσης να χορηγείται, απεριόριστη χρονικά, πρόσβαση σε αυτούς. Βλ. για παράδειγμα τις αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις N 53/10 — Γερμανία, *Federal framework programme on ducts support*, N 596/09 — Ιταλία — *Bridging the digital divide in Lombardia*, N 383/09 — Γερμανία — Τροποποίηση της απόφασης N 150/08 *Broadband in the rural areas of Saxony*, N 330/10 — Γαλλία — *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹⁰⁶⁾ Για παράδειγμα, όσον αφορά τα δίκτυα NGA, το σημείο αναφοράς θα πρέπει να είναι ο κατάλογος προϊόντων πρόσβασης που περιλαμβάνονται στη σύσταση NGA.

⁽¹⁰⁷⁾ Εφόσον χορηγείται κρατική ενίσχυση για τη χρηματοδότηση της κατασκευής αγωγών, οι αγωγοί αυτοί θα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλοι ώστε να εξυπηρετούν πολλά καλωδιακά δίκτυα και να επιτρέπουν λύσεις σημείο-πολυσημειακής και σημειο-σημειακής τοπολογίας.

⁽¹⁰⁸⁾ Σε περίπτωση που ο φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου παρέχει και λιανικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τη σύσταση NGA, αυτό κατά κανόνα συνεπάγεται τη χορήγηση πρόσβασης τουλάχιστον 6 μήνες πριν από την έναρξη παροχής των λιανικών υπηρεσιών.

⁽¹⁰⁹⁾ Η αποτελεσματική πρόσβαση χονδρικής στην επιδοτούμενη υποδομή μπορεί να παρέχεται μέσω των προϊόντων πρόσβασης χονδρικής που αναφέρονται αναλυτικά στο παράρτημα II.

⁽¹¹⁰⁾ Για παράδειγμα, η χρησιμοποίηση πρόσβασης χονδρικής από τρίτους δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στις ευρυζωνικές υπηρεσίες λιανικής.

κριτήρια αναφοράς, και θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ενισχύσεις που έχει λάβει ο φορέας εκμετάλλευσης δικτύου⁽¹¹¹⁾. Όσον αφορά το κριτήριο αναφοράς, ισχύουν οι μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες, πιο ανταγωνιστικές περιοχές της χώρας ή της Ένωσης, ή, ελλείψει ανάλογων δημοσιευμένων τιμών, οι τιμές που έχει ήδη θεσπίσει ή εγκρίνει η ΕΡΑ για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες. Αν, για ορισμένα προϊόντα πρόσβασης χονδρικής, δεν υπάρχουν επίσημες ή ρυθμιζόμενες τιμές αναφοράς, οι τιμές θα πρέπει να διαμορφώνονται με βάση την αρχή της κοστοστρέφειας, σύμφωνα με τη μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομειακού κανονιστικού πλαισίου⁽¹¹²⁾. Λόγω της πολυπλοκότητας της συγκριτικής ανάλυσης των τιμών πρόσβασης χονδρικής, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χορηγήσουν στην ΕΡΑ την εντολή, καθώς και την αναγκαία στελέχωση, να συμβουλευτεί τις αρχές που χορηγούν τις ενισχύσεις επί σχετικών θεμάτων. Λεπτομερή περιγραφή του σχεδίου ενισχύσεων πρέπει να αποστέλλεται στην ΕΡΑ τουλάχιστον 2 μήνες πριν από την κοινοποίηση, ώστε να παρέχεται στην ΕΡΑ εύλογο χρονικό διάστημα για να υποβάλει τη γνώμη της. Εφόσον η ΕΡΑ έχει αποκτήσει αυτή την αρμοδιότητα, η χορηγούσα αρχή θα πρέπει να συμβουλευτεί την ΕΡΑ κατά τον καθορισμό των τιμών και των όρων πρόσβασης χονδρικής. Τα τεύχη δημοπράτησης πρέπει να αναγράφουν σαφώς τα κριτήρια αναφοράς.

- θ) *Μηχανισμός παρακολούθησης και ανάκτησης*: Οι χορηγούσες αρχές πρέπει να παρακολουθούν στενά την εφαρμογή του ευρυζωνικού σχεδίου καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του. Εφόσον ο φορέας εκμετάλλευσης επιλέγεται βάσει ανταγωνιστικής υποβολής προσφορών, είναι συνήθως μικρότερη η ανάγκη να παρακολουθείται η μετέπειτα εξέλιξη της αποδοτικότητας του σχεδίου. Σε πολλές περιπτώσεις, μπορεί να είναι σκόπιμο να καθορίζεται εκ των προτέρων το ποσό της ενίσχυσης, ώστε να καλύπτεται το αναμενόμενο έλλειμμα χρηματοδότησης, κατά τη διάρκεια δεδομένης χρονικής περιόδου, και όχι να καθορίζεται το ποσό της ενίσχυσης βάσει του κόστους και των εσόδων όπως αυτά προκύπτουν. Στο προηγούμενο μοντέλο, υπάρχουν συνήθως περισσότερα κίνητρα για να περιορίσει η εταιρεία το κόστος και να καταστεί αποδοτικότερη με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, σε περίπτωση που η μελλοντική εξέλιξη των δαπανών και εσόδων περιβάλλεται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας και υπάρχει έντονη ασυμμετρία πληροφοριών, η δημόσια αρχή μπορεί επίσης να προτιμήσει να υιοθετήσει μοντέλα χρηματοδότησης που δεν είναι εντελώς εκ των προτέρων, αλλά μάλλον συνδυασμός εκ των προτέρων και εκ των υστέρων μοντέλων (π.χ. προβλέποντας ανακτήσεις που θα επιτρέψουν την ισορροπημένη κατανομή των μη αναμενόμενων κερδών). Προκειμένου να μην τεθεί δυσανάλογα υψηλή επιβάρυνση στα μικρά, τοπικά σχέδια, μπορεί να δικαιολογείται ένα ελάχιστο όριο για τον μηχανισμό ανάκτησης. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τον μηχανισμό ανάκτησης εάν το ποσό ενίσχυσης του σχεδίου υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR⁽¹¹³⁾. Οι αρχές χορήγησης μπορούν να προβλέψουν ότι τα επιπλέον κέρδη που είναι απαιτητά από τον επιλεγέντα υποψήφιο θα μπορούσαν να δαπανηθούν για την περαιτέρω επέκταση του ευρυζωνικού δικτύου εντός του καθεστώτος-πλαισίου και με τις ίδιες προϋποθέσεις του αρχικού μέτρου ενίσχυσης. Η υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού για τον επιλεγέντα υποψήφιο όσον αφορά τη ληφθείσα επιδότηση θα καταστήσει ευκολότερη για τις αρχές χορήγησης την παρακολούθηση της εφαρμογής του καθεστώτος, καθώς και τυχόν επιπλέον κερδών που θα προκύψουν⁽¹¹⁴⁾.
- ι) *Διαφάνεια*: Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν σε κεντρικό δικτυακό τόπο τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης: το πλήρες κείμενο του εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων και των διατάξεων εφαρμογής του, το όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, το ποσό της ενίσχυσης, την ένταση της ενίσχυσης και τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία. Οι πληροφορίες αυτές δημοσιεύονται μετά την έκδοση της απόφασης για χορήγηση της ενίσχυσης, διατηρούνται επί τουλάχιστον 10 έτη και διατίθενται στο ευρύ κοινό χωρίς περιορισμούς. Ο δικαιούχος της ενίσχυσης υποχρεούται να παρέχει στα εξουσιοδοτημένα τρίτα μέρη πλήρη και άνευ διακρίσεων πρόσβαση στα πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν την υποδομή του (περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, αγωγών, οδικών κυτίων και οπτικών ινών) η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο μέτρου κρατικής ενίσχυσης⁽¹¹⁵⁾. Αυτό θα επιτρέψει στους άλλους φορείς εκμετάλλευσης να αποκτήσουν εύκολα δυνατότητα πρόσβασης στην εν

⁽¹¹¹⁾ Ο βαθμός στον οποίο λαμβάνεται υπόψη το ποσό της ενίσχυσης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί από την άποψη του ανταγωνισμού στη διαδικασία επιλογής με προκήρυξη διαγωνισμού και στην περιοχή-στόχο. Κριτήριο αναφοράς θα είναι επομένως το ανώτατο όριο της τιμής χονδρικής.

⁽¹¹²⁾ Προκειμένου να αποφευχθεί η τεχνητή διόγκωση του κόστους από τους φορείς εκμετάλλευσης, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν συμβάσεις οι οποίες παρέχουν κίνητρα στις επιχειρήσεις για να μειώσουν συν το χρόνο το κόστος τους. Για παράδειγμα, σε αντίθεση με τις συμβάσεις cost-plus (κόστος κτήσης συν το κέρδος), η σύμβαση σταθερής τιμής θα παρέχει στην εταιρεία το κίνητρο να μειώσει συν το χρόνο το κόστος.

⁽¹¹³⁾ Η ρήτρα ανάκτησης κεφαλαίων δεν είναι αναγκαία σε περίπτωση κρατικών υποδομών, αποκλειστικά πρόσβασης χονδρικής, τις οποίες διαχειρίζεται η δημόσια αρχή με μοναδικό σκοπό τη χορήγηση δικαίως και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης σε όλους τους φορείς εκμετάλλευσης, εφόσον πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στην υποσημείωση 92.

⁽¹¹⁴⁾ Σύμφωνα με τα παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής προτείνεται παρακολούθηση και ανάκτηση επί 7 τουλάχιστον έτη, και κατανομή των τυχόν επιπλέον κερδών (δηλαδή κερδών υψηλότερων από τα προβλεπόμενα στο αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο ή από τον μέσο όρο του κλάδου) μεταξύ του δικαιούχου και των δημόσιων αρχών σύμφωνα με την ένταση ενίσχυσης του μέτρου.

⁽¹¹⁵⁾ Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να επικαιροποιούνται τακτικά (παραδείγματος χάρι, κάθε έξι μήνες) και να είναι διαθέσιμες σε κοινόχρηστη μορφή.

λόγω υποδομή. Θα πρέπει επίσης να διαβιβάζει όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με το ευρυζωνικό δίκτυο σε κεντρικό μητρώο ευρυζωνικών υποδομών, εφόσον υπάρχει τέτοια βάση δεδομένων στο κράτος μέλος, και/η στην ΕΡΑ.

- ια) *Υποβολή εκθέσεων*: αρχής γενομένης από την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε χρήση το δίκτυο, για τη διάρκεια του μέτρου ενίσχυσης, η αρχή που χορηγεί την κρατική ενίσχυση οφείλει να υποβάλλει ανά διετία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή βασικές πληροφορίες σχετικά με τα σχέδια ενισχύσεων⁽¹¹⁶⁾. Στην περίπτωση εθνικών ή περιφερειακών καθεστώτων-πλαίσια, οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές θα πρέπει να ενοποιήσουν τις πληροφορίες των μεμονωμένων μέτρων και να υποβάλουν έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά την έκδοση απόφασης με βάση τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων όσον αφορά τη χορηγηθείσα ενίσχυση.

3.5. Στήριξη της ταχείας ανάπτυξης των δικτύων NGA

- (79) Όπως συμβαίνει και με την πολιτική που ακολουθείται για την ανάπτυξη βασικών ευρυζωνικών δικτύων, οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ της ανάπτυξης δικτύων NGA ενδέχεται να συνιστούν ενδεδειγμένο και αιτιολογημένο μέσο, εφόσον πληρούνται ορισμένες θεμελιώδεις προϋποθέσεις. Παρότι οι εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης λαμβάνουν τις επενδυτικές αποφάσεις τους σε δίκτυα NGA βάσει της προσδοκώμενης αποδοτικότητας, η επιλογή της δημόσιας αρχής πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη το δημόσιο συμφέρον κατά τη χρηματοδότηση μιας ανοικτής και ουδέτερης πλατφόρμας επί της οποίας πολλαπλοί φορείς εκμετάλλευσης θα είναι σε θέση να ασκούν ανταγωνισμό για την παροχή υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες.
- (80) Κάθε μέτρο για τη στήριξη εγκατάστασης δικτύων NGA, πρέπει να πληροί τους όρους συμβατότητας που αναφέρονται στα τμήματα 2.5 και 3.4. Επιπλέον, πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών συνθηκών υπό τις οποίες θα πραγματοποιηθεί η δημόσια επένδυση σε δίκτυα NGA.
- α) *Πρόσβαση χονδρικής*: Λόγω της οικονομικής διάστασης των δικτύων NGA, είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλίζεται αποτελεσματική πρόσβαση χονδρικής στους τρίτους φορείς εκμετάλλευσης. Ιδίως σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν ήδη ανταγωνιστικοί μεταξύ τους φορείς εκμετάλλευσης βασικών ευρυζωνικών υπηρεσιών⁽¹¹⁷⁾, στις οποίες πρέπει να διασφαλιστεί η διατήρηση της ανταγωνιστικής κατάστασης της αγοράς που επικρατούσε πριν από την παρέμβαση. Οι συνθήκες πρόσβασης που περιγράφονται ανωτέρω στο τμήμα 3.4 προσδιορίζονται στη συνέχεια. Το επιδοτούμενο δίκτυο πρέπει συνεισφέρει να προσφέρει πρόσβαση με δίκαιους και ισότιμους όρους σε όλους τους φορείς εκμετάλλευσης που την ζητούν και να τους εξασφαλίζει τη δυνατότητα αποτελεσματικής και πλήρους αποδεσμοποίησης⁽¹¹⁸⁾. Επιπλέον, οι τρίτοι φορείς εκμετάλλευσης πρέπει να έχουν πρόσβαση σε παθητική και όχι μόνο σε ενεργητική⁽¹¹⁹⁾ υποδομή δικτύου⁽¹²⁰⁾. Εκτός από τη δυοφορρευματική πρόσβαση και την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και υποβρόχο, η υποχρέωση πρόσβασης θα πρέπει επομένως να περιλαμβάνει και το δικαίωμα χρησιμοποίησης αγωγών και πυλώνων, ανενεργών οπτικών ινών ή οδικών κυτίων⁽¹²¹⁾. Επί επτά τουλάχιστον έτη θα πρέπει να χορηγείται πρόσβαση χονδρικής, ενώ το δικαίωμα πρόσβασης σε αγωγούς και πυλώνες δεν θα πρέπει να υπόκειται σε χρονικό περιορισμό. Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη κάθε παρόμοιας κανονιστικής υποχρέωσης που μπορεί να επιβληθεί από την ΕΡΑ στη συγκεκριμένη αγορά για την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού ή μέτρων που θεσπίζονται μετά την εκπνοή της περιόδου αυτής⁽¹²²⁾.

⁽¹¹⁶⁾ Στα πληροφοριακά αυτά στοιχεία θα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον: εκτός από τις πληροφορίες που έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί στην παράγραφο (77) 0, στοιχείο ι), την ημερομηνία που τέθηκε το δίκτυο σε λειτουργία, τα προϊόντα πρόσβασης χονδρικής, τον αριθμό των αιτούντων πρόσβαση και των παρόχων υπηρεσιών στο δίκτυο, τον αριθμό των εξυπηρετούμενων νοικοκυριών και τους συντελεστές χρησιμοποίησης.

⁽¹¹⁷⁾ Συμπεριλαμβανομένων των φορέων εκμετάλλευσης LLU.

⁽¹¹⁸⁾ Στο παρόν στάδιο ανάπτυξης της αγοράς, η σημειο-σημειακή τοπολογία μπορεί να είναι πράγματι αδεσμοποίητη. Αν ο επιλεγείς προσφέρων αναπτύξει σημειο-πολυσημειακή τοπολογία δικτύου, πρέπει να έχει σαφή υποχρέωση να παρέχει αποτελεσματική αποδεσμοποίηση μέσω πολυπλεξίας διαφορετικών μηκών κύματος (WDM), μόλις η πρόσβαση τυποποιηθεί και είναι διαθέσιμη από εμπορική άποψη. Μέχρι να πραγματοποιηθεί η αποδεσμοποίηση μέσω WDM, ο επιλεγείς υποψήφιος υποχρεούται να παρέχει στους αιτούντες πρόσβαση ένα εικονικό προϊόν αποδεσμοποίησης, όσο το δυνατόν πλησιέστερο προς τη φυσική αποδεσμοποίηση.

⁽¹¹⁹⁾ Αν οι τρίτοι φορείς εκμετάλλευσης είναι έμμεσοι δικαιούχοι, μπορεί να πρέπει να παρέχουν οι ίδιοι δυοφορρευματική πρόσβαση όταν λαμβάνουν πρόσβαση σε επίπεδο χονδρικής. Παρά το γεγονός ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε μόνο για παθητική υποδομή, ζητήθηκε και ενεργητική πρόσβαση, για παράδειγμα στην απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 330/10 — Γαλλία, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹²⁰⁾ Όπως ο «εξοπλισμός πλάτη στον χώρο του» ή άλλος εξοπλισμός που χρειάζεται για τη λειτουργία του δικτύου. Σε περίπτωση που καταστεί αναγκαία η αναβάθμιση ορισμένων τμημάτων του δικτύου ώστε να παρέχουν αποτελεσματική πρόσβαση, αυτό πρέπει να προβλέπεται στα προγράμματα των αρμόδιων για τη χορήγηση αρχών, για παράδειγμα: πρόβλεψη αγωγών με επαρκές μέγεθος, αύξηση του μεγέθους των οδικών κυτίων ώστε να παρέχεται αποτελεσματική αποδεσμοποίηση, και ούτω καθεξής.

⁽¹²¹⁾ Η αυστηρή υποχρέωση πρόσβασης είναι άκρως καθοριστική ώστε να επιτρέψει την ενασχόληση με το πρόβλημα προσωρινής υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών που παρέχονται από τους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου ADSL και εκείνων που θα παρέχονται από του μελλοντικούς φορείς εκμετάλλευσης δικτύου NGA. Η υποχρέωση πρόσβασης θα διασφαλίζει ότι, με την εγκατάσταση του επιδοτούμενου δικτύου, οι ανταγωνιζόμενοι φορείς ADSL μπορούν να μεταφέρουν τους πελάτες τους σε ένα δίκτυο NGA και να αρχίσουν έτσι τον σχεδιασμό των δικών τους μελλοντικών επενδύσεων χωρίς να υφίστανται πραγματικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα. Βλ. για παράδειγμα N 461/09 — Ηνωμένο Βασίλειο, *Cornwall & Isles of Scilly Next Generation Broadband*.

⁽¹²²⁾ Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη διατήρηση των ειδικών συνθηκών αγοράς που δικαιολόγησαν τη χορήγηση ενίσχυσης υπέρ της συγκεκριμένης υποδομής.

Ενδεχομένως σε περιοχές με χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, όπου υπάρχουν περιορισμένες ευρωζωνικές υπηρεσίες, ή στις μικρές τοπικές εταιρείες, η επιβολή όλων των ειδών προϊόντων πρόσβασης μπορεί να αυξήσει ενδεχομένως δυσανάλογα το επενδυτικό κόστος⁽¹²³⁾ χωρίς να αποφέρει σημαντικά οφέλη όσον αφορά την ενίσχυση του ανταγωνισμού⁽¹²⁴⁾. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να προβλέπεται η προσφορά προϊόντων πρόσβασης που απαιτούν δαπανηρές μη προβλεπόμενες παρεμβάσεις στην επιδοτούμενη υποδομή (π.χ. συνεγκατάσταση σε ενδιάμεσα σημεία διανομής) μόνο σε περίπτωση εύλογης ζήτησης από τρίτο φορέα εκμετάλλευσης. Η ζήτηση θεωρείται εύλογη αν i) ο αιτών πρόσβαση παρέχει ένα συνεκτικό επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο δικαιολογεί την ανάπτυξη του προϊόντος στο επιδοτούμενο δίκτυο και ii) δεν προσφέρεται ήδη στην ίδια γεωγραφική περιοχή από άλλον φορέα εκμετάλλευσης συγκρίσιμο προϊόν πρόσβασης σε τιμές ισοδύναμες με εκείνες που εφαρμόζονται σε περισσότερο πυκνοκατοικημένες περιοχές⁽¹²⁵⁾.

Αντίθετα, δεν μπορεί να γίνεται επίκληση της προηγούμενης παραγράφου σε περισσότερο πυκνοκατοικημένες περιοχές, όπου είναι δυνατό να αναμένεται ανάπτυξη του ανταγωνισμού υποδομής. Ως εκ τούτου, στις περιοχές αυτές, το επιδοτούμενο δίκτυο θα πρέπει να καλύπτει όλα τα είδη των προϊόντων πρόσβασης δικτύου που ενδέχεται να ζητούν οι φορείς εκμετάλλευσης⁽¹²⁶⁾.

β) **Δίκαιη και χωρίς διακρίσεις μεταχείριση:** Η επιδοτούμενη υποδομή πρέπει να επιτρέπει την παροχή ανταγωνιστικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες από ανταγωνιστικούς φορείς εκμετάλλευσης. Όταν ο φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου είναι κάθετα ενοποιημένος, πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή επαρκείς διασφαλίσεις για την πρόληψη τυχόν σύγκρουσης συμφερόντων, αδικαιολόγητων διακρίσεων έναντι των αιτούντων πρόσβαση ή των παρόχων περιεχομένου και κάθε άλλου συγκαλυμμένου έμμεσου πλεονεκτήματος. Με το ίδιο πνεύμα, τα κριτήρια ανάθεσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν την πρόβλεψη ότι οι προσφέροντες που προτείνουν ένα μοντέλο αποκλειστικά χονδρικής, ένα μοντέλο αποκλειστικά παθητικής υποδομής ή και τα δύο λαμβάνουν επιπλέον μόρια.

(81) Τα σχέδια κρατικών ενισχύσεων που έχουν σκοπό τη χρηματοδότηση δικτύων οπισθόζευξης⁽¹²⁷⁾ ή τα οποία περιορίζονται σε έργα πολιτικού μηχανικού και παρέχουν πρόσβαση σε όλους τους φορείς εκμετάλλευσης και όλες τις τεχνολογίες εμφανίζουν χαρακτηριστικά εξόχως ευνοϊκά για τον ανταγωνισμό. Το χαρακτηριστικό αυτό θα λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση τέτοιων σχεδίων.

3.6. Ενισχύσεις προς υπερταχεία ευρωζωνικά δίκτυα

(82) Με βάση τους στόχους του ψηφιακού θεματολογίου, ιδίως την επίτευξη διείσδυσης 50 % σε διαδικτυακές συνδέσεις άνω των 100 Mbps, και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι στις αστικές περιοχές ιδίως ενδέχεται να υπάρχουν ανάγκες υψηλότερων επιδόσεων σε σύγκριση με εκείνες που είναι πρόθυμοι να προσφέρουν οι εμπορικοί επενδυτές στο εγγύς μέλλον, κατά παρέκκλιση της παραγράφου (77), κρατική παρέμβαση θα μπορούσε κατ' εξαίρεση να επιτρέπεται για τα δίκτυα NGA που είναι ικανά να παρέχουν εξαιρετικά υψηλές ταχύτητες άνω των 100 Mbps.

(83) Στις «μαύρες περιοχές NGA», τέτοιου είδους παρέμβαση μπορεί να επιτραπεί μόνον αν η «ουσιαστική αλλαγή» που προβλέπεται στην παράγραφο 50 αποδεικνύεται βάσει των ακόλουθων σωρευτικών κριτηρίων:

α) τα υφιστάμενα ή προγραμματιζόμενα⁽¹²⁸⁾ δίκτυα NGA δεν φθάνουν στις εγκαταστάσεις του τελικού χρήστη με δίκτυα οπτικών ινών⁽¹²⁹⁾

⁽¹²³⁾ Η δυσανάλογη αύξηση του κόστους πρέπει να αποδειχθεί με λεπτομερή και αντικειμενικό υπολογισμό του κόστους από τη χορηγούσα αρχή.

⁽¹²⁴⁾ Βλ. για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 330/10 — Γαλλία, *Programme national très haut débit* και στην υπόθεση SA.33671 — Ηνωμένο Βασίλειο, *Broadband Delivery UK*.

⁽¹²⁵⁾ Άλλες προϋποθέσεις μπορεί να γίνουν αποδεκτές από την Επιτροπή στο πλαίσιο ανάλυσης της αναλογικότητας με βάση τις ιδιομορφίες της υπόθεσης και της συνολικής εξισορρόπησης. Βλ. για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 330/10 — Γαλλία, *Programme national très haut débit* και στην υπόθεση SA.33671 — Ηνωμένο Βασίλειο, *Broadband Delivery UK*. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις, η πρόσβαση πρέπει να χορηγείται εντός προθεσμίας η οποία συνηθίζεται για τη συγκεκριμένη αγορά. Σε περίπτωση σύγκρουσης, η αρχή που χορηγεί την ενίσχυση μπορεί να ζητήσει τη συμβουλή της ΕΡΑ ή άλλου αρμόδιου εθνικού φορέα.

⁽¹²⁶⁾ Για παράδειγμα, σε περίπτωση παθητικών σταθερών δικτύων πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίξει τόσο τη σημειοσημειοακή όσο και τη σημειοπολυσημειοακή τοπολογία, ανάλογα με την επιλογή των φορέων εκμετάλλευσης. Ιδίως στις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές, εφόσον είναι επιλέξιμες για κρατικές ενισχύσεις, δεν θεωρείται ότι ωφελεί το δημόσιο συμφέρον η χορήγηση ενισχύσεων σε επενδύσεις για απλή αναβάθμιση των υφιστάμενων δικτύων που δεν συνεπάγονται ουσιαστική αλλαγή επίσης και από πλευράς ανταγωνισμού.

⁽¹²⁷⁾ Βλ. παράγραφο (58) ανωτέρω. Οι παρεμβάσεις που υπερβαίνουν το επίπεδο του κεντρικού γραφείου θα θεωρούνται ήδη NGA και όχι NGN. Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.34031 — *Next generation broadband in Valle d'Aosta*.

⁽¹²⁸⁾ Με βάση αξιόπιστα επενδυτικά σχέδια για την επόμενη τριετία σύμφωνα με τις παραγράφους (61) έως (62).

⁽¹²⁹⁾ Για παράδειγμα, τα δίκτυα NGA δεν φθάνουν στον χώρο του τελικού χρήστη με οπτική ίνα στην περίπτωση των δικτύων FTTH, όπου οι οπτικές ίνες εγκαθίστανται μόνο μέχρι τους κόμβους (κυτία). Ομοίως, ορισμένα καλωδιακά δίκτυα χρησιμοποιούν επίσης οπτικές ίνες μέχρι τα κυτία και συνδέουν τους τελικούς χρήστες με ομοαξονικά καλώδια.

- β) η κατάσταση της αγοράς δεν εξελίσσεται προς την επίτευξη ανταγωνιστικής παροχής υπερταχειών υπηρεσιών⁽¹³⁰⁾ άνω των 100 Mbit/s στο εγγύς μέλλον από τα επενδυτικά σχέδια των εμπορικών φορέων σύμφωνα με την παράγραφο (61) έως (62).
- γ) υπάρχει αναμενόμενη ζήτηση ανάλογων ποιοτικών βελτιώσεων⁽¹³¹⁾.
- (84) Στην κατάσταση που περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο, κάθε νέο επιδοτούμενο δίκτυο πρέπει να τηρεί τους όρους συμβατότητας των παραγράφων (77) και (79). Επιπλέον, η χορηγούσα αρχή πρέπει επίσης να αποδείξει ότι:
- α) το επιδοτούμενο δίκτυο εμφανίζει σημαντικά ενισχυμένα τεχνολογικά χαρακτηριστικά και επιδόσεις σε σύγκριση με τα επαληθεύσιμα χαρακτηριστικά και επιδόσεις των υφιστάμενων ή σχεδιαζόμενων δικτύων⁽¹³²⁾· και
- β) το επιδοτούμενο δίκτυο θα βασίζεται σε ανοικτή αρχιτεκτονική και θα λειτουργεί αποκλειστικά ως δίκτυο πρόσβασης χονδρικής· και
- γ) η ενίσχυση δεν οδηγεί σε υπερβολική στρέβλωση του ανταγωνισμού με άλλες τεχνολογίες NGA που αποτέλεσαν πρόσφατα αντικείμενο σημαντικών νέων επενδύσεων υποδομής από τους φορείς της αγοράς στις ίδιες περιοχές-στόχους⁽¹³³⁾.
- (85) Μόνον αν πληρούνται αυτοί οι συμπληρωματικοί όροι, μπορεί η δημόσια χρηματοδότηση των δικτύων αυτών να θεωρηθεί συμβιβάσιμη βάσει του κριτηρίου στάθμισης. Με άλλα λόγια, η εν λόγω χρηματοδότηση θα πρέπει να οδηγήσει σε σημαντική, βιώσιμη, ευνοϊκή για τον ανταγωνισμό και όχι προσωρινή τεχνολογική πρόοδο χωρίς να δημιουργεί δυσανάλογα αντικίνητρα στις ιδιωτικές επενδύσεις.

4. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- (86) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές τίθενται σε ισχύ από την επομένη της δημοσίευσής τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (87) Η Επιτροπή θα εφαρμόσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε όλα τα κοινοποιούμενα μέτρα ενίσχυσης για τα οποία καλείται να λάβει απόφαση μετά τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών στην *Επίσημη Εφημερίδα*, ακόμη και για έργα τα οποία κοινοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.
- (88) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων⁽¹³⁴⁾, η Επιτροπή θα εφαρμόσει στις παράνομες ενισχύσεις τους κανόνες που ίσχυαν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, θα εφαρμόσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές στην περίπτωση παράνομης ενίσχυσης που χορηγήθηκε μετά τη δημοσίευσή της.
- (89) Η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, να λάβουν τα ενδεδειγμένα μέτρα και να τροποποιήσουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, τα υφιστάμενα σε αυτά καθεστάτα ενισχύσεων, με σκοπό την ευθυγράμμισή τους με τις διατάξεις των κατευθυντηρίων γραμμών εντός δώδεκα μηνών από τη δημοσίευσή τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (90) Τα κράτη μέλη καλούνται να διαβιβάσουν τη ρητή και άνευ όρων συγκατάθεσή τους ως προς τα προτεινόμενα ενδεδειγμένα μέτρα εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των κατευθυντηρίων γραμμών στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εάν δεν λάβει απάντηση, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι το κράτος μέλος δεν συμφωνεί με τα προταθέντα μέτρα.
- (91) Η Επιτροπή ενδέχεται να επανεξετάσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βάσει των μελλοντικών σημαντικών τεχνολογικών και κανονιστικών εξελίξεων, καθώς και των εξελίξεων στην αγορά.

⁽¹³⁰⁾ Για παράδειγμα, σε περιοχή όπου υπάρχει ένα δίκτυο FTTC ή ισοδύναμο δίκτυο και ένα αναβαθμισμένο καλωδιακό δίκτυο (τουλάχιστον Docsis 3.0) οι συνθήκες της αγοράς θεωρούνται εν γένει αρκούντως ανταγωνιστικές ώστε να μπορούν να εξελίσσονται προς την κατεύθυνση της παροχής υπερταχειών υπηρεσιών χωρίς να απαιτείται κρατική παρέμβαση.

⁽¹³¹⁾ Βλ. για παράδειγμα τους δείκτες στις υποσημειώσεις 84 και 85.

⁽¹³²⁾ Βλ. παραγράφους (61) έως (62) ανωτέρω.

⁽¹³³⁾ Αυτό θα συμβαίνει κατά κανόνα όταν, λόγω της ενίσχυσης, οι φορείς της αγοράς δεν μπορούν να καταστήσουν αποδοτικότερες τις επενδύσεις σε υποδομές οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε κατάλληλη χρονική περίοδο λαμβανομένου υπόψη του συνήθους χρόνου απόσβεσης. Οι ακόλουθοι (διασυνδεδεμένοι) παράγοντες θα ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη: το μέγεθος της επένδυσης, η ηλικία της, η ελάχιστη περίοδος που απαιτείται για να είναι ικανοποιητική η απόδοση της επένδυσης και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις της ανάπτυξης του νέου επιδοτούμενου υπερταχείου δικτύου στον αριθμό των συνδρομητών στα υφιστάμενα δίκτυα NGA, καθώς και οι σχετικές τιμές εγγραφής.

⁽¹³⁴⁾ ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

Κατά την πάγια πρακτική της, η Επιτροπή έχει παρατηρήσει ορισμένους συχνότερα επανεμφανιζόμενους μηχανισμούς χρηματοδότησης που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για να προωθήσουν την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, οι οποίοι αξιολογούνται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Ο ακόλουθος κατάλογος είναι ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός, διότι οι δημόσιες αρχές μπορούν να αναπτύξουν διαφορετικούς τρόπους στήριξης της ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας ή να αποκλίνουν από τα περιγραφόμενα μοντέλα. Τα δορυφορικά δίκτυα περιλαμβάνουν συνήθως κρατικές ενισχύσεις, εκτός εάν η επένδυση πραγματοποιείται σύμφωνα με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία της αγοράς (βλ. τμήμα 2.2).

1. **Χορήγηση χρηματικών πόρων** [«έλλειμμα χρηματοδότησης»⁽¹⁾]: Στις περισσότερες περιπτώσεις που εξέτασε η Επιτροπή, το κράτος μέλος χορηγεί⁽²⁾ άμεσες χρηματικές επιχορηγήσεις σε επενδυτές ευρυζωνικών συνδέσεων⁽³⁾ για τη δημιουργία, τη διαχείριση και την εμπορική εκμετάλλευση ευρυζωνικού δικτύου⁽⁴⁾. Οι επιχορηγήσεις αυτού του είδους κατά κανόνα εμπεριέχουν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η επιχορήγηση χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους και παρέχει πλεονέκτημα στον επενδυτή για να πραγματοποιήσει εμπορική δραστηριότητα με όρους που δεν θα ήταν δυνατοί στην αγορά. Στην περίπτωση αυτή, δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι αφενός οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου που λαμβάνουν την επιχορήγηση και αφετέρου οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδιώκουν πρόσβαση χονδρικής στο επιδοτούμενο δίκτυο.
2. **Στήριξη σε είδος**: Σε άλλες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη στηρίζουν την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων χρηματοδοτώντας την ανάπτυξη ενός πλήρους ευρυζωνικού δικτύου (ή τμημάτων του), το οποίο τίθεται στη συνέχεια στη διάθεση επενδυτών του τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών οι οποίοι θα χρησιμοποιήσουν αυτά τα στοιχεία δικτύου για το δικό τους σχέδιο ανάπτυξης ευρυζωνικών συνδέσεων. Η στήριξη αυτή μπορεί να λάβει πολλές μορφές, και η πλέον συνήθης είναι να παρέχουν τα κράτη μέλη παθητική ευρυζωνική υποδομή μέσω της πραγματοποίησης έργων πολιτικού μηχανικού (για παράδειγμα μέσω της εκκαμψής ενός δρόμου) ή μέσω της τοποθέτησης αγωγών ή ανενεργών οπτικών ινών⁽⁵⁾. Αυτή η μορφή στήριξης δημιουργεί πλεονέκτημα για τους επενδυτές ευρυζωνικών συνδέσεων που εξοικονομούν το αντίστοιχο επενδυτικό κόστος⁽⁶⁾, καθώς και για τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδιώκουν πρόσβαση χονδρικής στο επιδοτούμενο δίκτυο.
3. **Ευρυζωνικό δίκτυο (ή τμήματα δικτύου) κρατικής ιδιοκτησίας**: Κρατική ενίσχυση μπορεί επίσης να υπάρχει αν το κράτος, αντί να παράσχει στήριξη σε επενδυτή ευρυζωνικών συνδέσεων, κατασκευάζει ευρυζωνικό δίκτυο (ή τμήματα ευρυζωνικού δικτύου) και το θέτει απευθείας σε λειτουργία μέσω κλάδου της δημόσιας διοίκησης ή μέσω δημόσιας επιχείρησης⁽⁷⁾. Αυτό το μοντέλο παρέμβασης συνίσταται τυπικά στην κατασκευή δημόσιας παθητικής υποδομής δικτύου, με στόχο να καταστεί διαθέσιμη σε φορείς εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων μέσω της χορήγησης πρόσβασης χονδρικής στο δίκτυο με ισότιμους όρους. Η λειτουργία του δικτύου και η χορήγηση πρόσβασης χονδρικής σε αυτό έναντι αμοιβής συνιστά οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Η κατασκευή ευρυζωνικού δικτύου με σκοπό την εμπορική του εκμετάλλευση συνιστά οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με τη νομολογία, όπερ σημαίνει ότι κατά τον χρόνο κατασκευής του ευρυζωνικού δικτύου μπορεί να υφίσταται ήδη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ⁽⁸⁾. Οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδιώκουν πρόσβαση χονδρικής στο δίκτυο το οποίο ανήκει στο Δημόσιο θα θεωρούνται επίσης δικαιούχοι ενίσχυσης.
4. **Ευρυζωνικό δίκτυο διαχειριζόμενο από παραχωρησιούχο**: Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου, το οποίο παραμένει μεν υπό κρατική ιδιοκτησία, αλλά η εκμετάλλευσή του θα παρέχεται μέσω διαδικασίας προκήρυξης διαγωνισμού σε εμπορικό φορέα εκμετάλλευσης ο οποίος θα αναλαμβάνει τη διαχείριση και την εκμετάλλευσή του σε επίπεδο χονδρικής⁽⁹⁾. Επίσης, στην περίπτωση αυτή, το μέτρο ενδέχεται να συνιστά κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι το δίκτυο κατασκευάζεται με σκοπό την εκμετάλλευσή του. Ο φορέας εκμετάλλευσης που διαχειρίζεται και εκμεταλλεύεται το δίκτυο, καθώς και οι τρίτοι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδιώκουν πρόσβαση χονδρικής στο δίκτυο θα θεωρούνται επίσης δικαιούχοι της ενίσχυσης.

(1) Το «έλλειμμα χρηματοδότησης» αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του επενδυτικού κόστους και των αναμενόμενων κερδών από τους ιδιώτες επενδυτές.

(2) Η οποιαδήποτε άλλη δημόσια αρχή που χορηγεί την ενίσχυση.

(3) Ο όρος «επενδυτές» δηλώνει επιχειρήσεις και/ή φορείς εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών δικτύων επικοινωνιών που επενδύουν στην κατασκευή και ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών.

(4) Παραδείγματα χρηματοδότησης για την κάλυψη κενών αποτελούν οι αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις SA.33438 a.o — Πολωνία — Broadband network project in Eastern Poland, SA 32866 — Ελλάδα — Ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων σε αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, SA.31851 — Ιταλία — Broadband Marche, N 368/09 — Γερμανία — Amendment of State aid broadband scheme N 115/08 — Broadband in the rural areas of Germany.

(5) Αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις N 53/10 — Γερμανία, Federal framework programme on ducts support, N 596/09 — Ιταλία — Bridging the digital divide in Lombardia, Βλ. επίσης N 383/09 — Γερμανία — Τροποποίηση της απόφασης N 150/08 Broadband in the rural areas of Saxony.

(6) Το κόστος των έργων πολιτικού μηχανικού και άλλες επενδύσεις σε παθητική υποδομή μπορεί να αντιπροσωπεύουν έως και το 70 % του συνολικού κόστους ενός ευρυζωνικού σχεδίου.

(7) Απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 330/10 — Γαλλία — Programme national Très Haut Débit, που κάλυψε διάφορους τρόπους παρέμβασης, μεταξύ των οποίων έναν τρόπο βάσει του οποίου οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να θέσουν σε λειτουργία δικά τους ευρυζωνικά δίκτυα ως «δημόσια επιχείρηση».

(8) Υποθέσεις T-443/08 και T-455/08 Freistaat Sachsen κατά Επιτροπής [Δεν έχουν ακόμη δημοσιευθεί].

(9) Αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις N 497/10 — Ηνωμένο Βασίλειο, SHEFA — 2 Interconnect, N 330/10 — Γαλλία — Programme national Très Haut Débit, N 183/09 — Λιθουανία, RAIN project.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

Για τους σκοπούς των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών και με την επιφύλαξη περαιτέρω μεταβολών στην αγορά, καθώς και ενδεχόμενων τεχνολογικών και κανονιστικών αλλαγών, νοούνται ως:

Τμήμα πρόσβασης: το τελευταίο τμήμα που συνδέει το δίκτυο οπιοθόζευξης με τις εγκαταστάσεις του τελικού χρήστη.

Δίκτυο οπιοθόζευξης: το τμήμα του ευρυζωνικού δικτύου, το οποίο αποτελεί τον ενδιάμεσο σύνδεσμο μεταξύ του βασικού δικτύου και του δικτύου πρόσβασης και μεταφέρει δεδομένα προς και από το παγκόσμιο δίκτυο.

Πρόσβαση δυφιορρευμάτος: ο πάροχος πρόσβασης χονδρικής εγκαθιστά ζεύξη πρόσβασης υψηλής ταχύτητας στις εγκαταστάσεις του πελάτη, την οποία θέτει και στη διάθεση τρίτων μερών.

Ανενεργή οπτική ίνα: οπτική ίνα χωρίς συνδεδεμένο σύστημα μετάδοσης.

Αγωγός: υπόγεια σωλήνωση που περιέχει καλώδια (οπτικής ίνας, χαλκού ή ομοαξονικά) ευρυζωνικού δικτύου.

Πλήρης αποδεσμοποίηση: η υλική αποδεσμοποίηση χορηγεί πρόσβαση στη γραμμή πρόσβασης του τελικού καταναλωτή και επιτρέπει στα ίδια συστήματα μετάδοσης του ανταγωνιστή να διαβιβάζουν απευθείας στη γραμμή αυτή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εικονική αποδεσμοποίηση μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμη με τη φυσική αποδεσμοποίηση.

Οπτική ίνα έως το σπίτι (FTTH): το δίκτυο οπτικής ίνας έως το σπίτι, το οποίο φθάνει στον χώρο του τελικού χρήστη με οπτικές ίνες, δηλαδή δίκτυο πρόσβασης αποτελούμενο από γραμμές οπτικής ίνας στο τμήμα τροφοδότη και στο ακραίο τμήμα του δικτύου πρόσβασης (περιλαμβανομένης εσωτερικής καλωδίωσης).

Οπτική ίνα έως το κτίριο (FTTB): οπτική ίνα έως το κτίριο, που φθάνει στον χώρο του τελικού χρήστη με οπτική ίνα, δηλαδή τα καλώδια οπτικής ίνας τοποθετούνται έξω από το κτίριο, αλλά τα καλώδια χαλκού, τα ομοαξονικά ή τα καλώδια τοπικού δικτύου (LAN) χρησιμοποιούνται εντός του κτιρίου.

FTTN: οπτική ίνα έως τον κόμβο (FTTN). Η οπτική ίνα φθάνει μέχρι ένα οδικό κυτίο σύνδεσης που μπορεί να βρίσκεται πολλά χιλιόμετρα μακριά από τον χώρο του πελάτη, και η τελική σύνδεση πραγματοποιείται με καλώδιο χαλκού [με οπτική ίνα έως το κυτίο/δίκτυα ψηφιακής συνδρομητικής γραμμής πολύ υψηλής ταχύτητας (VDSL)] ή με ομοαξονικό καλώδιο (στο καλωδιακό δίκτυο/διαποδιαμορφωτή DOCSIS 3). Η οπτική ίνα έως τον κόμβο συχνά θεωρείται προσωρινό, ενδιάμεσο βήμα προς την πλήρη σύνδεση FTTH.

Ουδέτερα δίκτυα: δίκτυα που μπορούν να στηρίξουν οποιοδήποτε είδος τοπολογίας δικτύου. Στην περίπτωση των δικτύων FTTH, η υποδομή πρέπει να μπορεί να υποστηρίξει τη σημειο-σημειακή και τη σημειο-πολυσημειακή τοπολογία.

Δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς (NGA): Δίκτυα πρόσβασης που βασίζονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε οπτικά στοιχεία και είναι ικανά να παρέχουν ευρυζωνικές υπηρεσίες πρόσβασης με βελτιωμένα χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τα υφιστάμενα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα.

Παθητικό δίκτυο: ευρυζωνικό δίκτυο χωρίς κανένα ενεργό στοιχείο. Συνήθως περιλαμβάνει τεχνικά έργα υποδομής, αγωγούς και ανενεργές οπτικές ίνες, καθώς και οδικά κυτία.

Παθητική πρόσβαση χονδρικής: πρόσβαση σε μέσο μετάδοσης χωρίς κανένα ηλεκτρονικό στοιχείο.

Σημειο-πολυσημειακή: τοπολογία δικτύου που διαθέτει μεμονωμένες αποκλειστικές γραμμές πελατών μέχρι έναν ενδιάμεσο παθητικό κόμβο [π.χ. οδικό κυτίο] όπου οι γραμμές αυτές ενώνονται σε μια κοινόχρηστη γραμμή. Η συνάθροιση μπορεί να είναι είτε παθητική [με διαχωριστές όπως στην αρχιτεκτονική παθητικού οπτικού δικτύου (PON)] είτε ενεργητική (όπως η FTTC).

Σημειο-σημειακή: τοπολογία δικτύου μέσω της οποίας οι γραμμές των πελατών παραμένουν αποκλειστικές καθόλη τη διαδρομή από τον συνδρομητή έως το «μητροπολιτικό σημείο παρουσίας».

Προϊόντα πρόσβασης χονδρικής: η πρόσβαση επιτρέπει στον φορέα εκμετάλλευσης να χρησιμοποιεί τις εγκαταστάσεις ενός άλλου φορέα. Τα προϊόντα πρόσβασης χονδρικής που μπορούν να παρέχονται σε επιδοτούμενο δίκτυο είναι τα εξής:

— Δίκτυο FTTH/FTTB: πρόσβαση σε αγωγό, πρόσβαση σε ανενεργές ίνες, αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο [αποδεσμοποίηση WDM-PON ή ODF (οπτικός κατανεμητής)], και δυφιορρευματική πρόσβαση.

— Καλωδιακά δίκτυα: πρόσβαση σε αγωγούς και δυφιορρευματική πρόσβαση.

— Δίκτυα FTTC: πρόσβαση σε αγωγούς, αποδεσμοποίηση υποβρόχου και δυφιορρευματική πρόσβαση.

— Παθητική υποδομή δικτύου: πρόσβαση σε αγωγό, πρόσβαση σε ανενεργές οπτικές ίνες και/ή αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο. Σε περίπτωση καθετοποιημένου φορέα εκμετάλλευσης: οι υποχρεώσεις πρόσβασης (που διαφέρουν από την πρόσβαση σε παθητική υποδομή) πρέπει να επιβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις της σύστασης NGA.

- Ευρυζωνικά δίκτυα ADSL: αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, δυφιορρευματική πρόσβαση.
  - Κινητά ή ασύρματα δίκτυα: δυφιορρευματική πρόσβαση, κοινοχρησία ιστών κεραιών και πρόσβαση στα δίκτυα οπισθόδεξης.
  - Δορυφορική πλατφόρμα: δυφιορρευματική πρόσβαση.
-